

PDC 76

40

**PA
DEJAS
CELU**

1978. g. APRILĪ

PA DEJAS CEĻU 40

Grūti rakstīt šīs rindas par žurnāla izskatu, jo tas, protams, jādara pirms nodod drukāšanai.

Pagājušā numurā atkal ar druku bija lielas problēmas. Visas fotogrāfijas bija sliktas un dažas lapaspuses bija neizlasāmas. Drukātājs sola, ka šoreiz būšot labāk. Rezultātu jūs redzat. Ceru, ka tas ir labāks.

Otra problēma ir garais laiks, kas paiet kamēr žurnāli nonāk lasītāju rokās. Melburnas deļotāji saņēma PDC 39 kādas 5 nedēļas pēc tam, kad mēs nodēvām tos drukāt. Šoreiz būs Lieldienas pa starpu, tāpēc varbūt būs vēl sliktāk. Šādos apstākļos ir grūti sniegt materiālu ar „ziņas” vērtību.

Ja šoreiz ir sūdzību raksts, tad jau nevarētu iztikt bez regulārā komentāra par kopu neatsaucību un atbalsta trūkumu. Šoreiz varbūt tas ir nopietnāk, jo vadītājuursos visi nolēma (atkal) žurnālu atbalstīt, bet arī apsoliņās dot materiālus specifiskiem numuriem. Tā šoreiz vajadzēja sniegt Riteniša profīlus, bet viņi tos nepiesūtīja. Senatnei vajadzēja sūtīt kādu rakstu (Pētera Kļaviņa raksts par Kursiem varētu tāds būt) - bet viņi sūta informāciju Austrālijas latvietim (skat. Ziņas īsumā), bet ne mums. To pašu arī dara Valters Nollendorfs.

J.R.

Redaktors Juris Ruņģis

Sekretārs Jānis Dūselis

Saimnieciskās daļas vadītājs
Pēters Pincers

Redakcijas locekļi Andris Kariks,
Anna Majoriņa, Anita Misiņa, Linda
Ozere, Kārlis Paegle, Brigita
Strode, Lauma Treimane

LJAA pārstāvji Jānis Čečiņš
Valda Sikсна

Pārstāve Melburnā Ināra Zemītis

*

Vākus darinājis Andris Kariks

*

Ar vārdu vai iniciāļiem parakstīti raksti ne vienmēr atbilst redakcijas viedoklim.

Viena gada abonements (6 numuru) maksā \$A5.00 Austrālijā, un ārzmēs pa lēno pastu.

*

Sludinājumi maksā:

1 lapaspuse - \$A40.00

½ lapaspuse - \$A15.00

¼ lapaspuse - \$A 5.00

Īssludinājumi ("Classified") \$A0.25 par rindu (3" vai 75mm platu).

*

Iepriekšējie numuri līdz nr. 32 - \$A0.50 katrs; no nr. 33 - \$A1.00 katrs.

*

Naudas pārvedumi un čeki izrakstāmi Austrālijas dolāros uz ALTDK vārdu.

PA DEJAS CEĻU 40

1978. g. aprīlī

Izdod

Austrālijas latviešu tautas deju kopas

PA DEJAS CEĻU 40

April 1978

Published by the

Australian Latvian Folk Dancing Groups

*

Adrese: 21 Margaret Street, ROSEVILLE, NSW 2069, Australia.

lp

Vadītāju kursi

„Šie kursi domāti visiem, kas ieinteresēti - vadītāji, dejojāji, jauni un veci.” Ar tādu aicinājumu ieradās kādi 20 cilvēkiursos Viktorijas alpos latviešu ģipāšumā „Sprīdīši” skaistā ziemas laikā. Nezinu, kas visiem bija padomā, ko viņi varētu sagaidīt no tādiem vēl nepieredzēta veida kursiem. Pats mazliet šaubījos - nu kā tad viņus var saukt par kursiem? Ja kāds vadītājs domā, ka tā kā viņš māca ir pareizi, ko tad citi varēs viņam iestāstīt, vēl labāk, iemācīt? Labāk tos kursus saukt par vadītāju semināru, debatēm, pārrunām vai sēdi.

Vismaz viena lieta skaidra - kursu programma iespiesta PDC decembra numurā. Bet,ursos tiekot, kļūva skaidrs, ka pie drukātās programmas tik stingri neturēsies, faktiski sakot lielas atšķirības starp drukāto un patieso! Tātad, pierakstu šeit to programmu, kā īstenojās (apmēram):

Pirmdien, 2. janvāris

- 10.00 ALTDK pilnsapulcē
- 13.00 Pusdienas
- 14.00 Īsreferāti:
 1. Etnogrāfisko deju nepieciešamība ... Ēriks Zvirbulis
 2. Jaunrades dejas ... Skaidrīte Darius
 3. Publikas prasības sarīkojumos ... Guna Kūlniece
- Debates
- 16.00 Launags
- 16.30 Jaunatnes dienas ... Māris Bruzgulis
- Pārrunas
- 17.00 ALTDK pilnsapulces turpinājums
- 19.00 Vakariņas

Otrdien, 3. janvāris

- 8.00 Brokastis
- 9.00 Īsreferāti:
 1. Mūzika ... Viktors Bendrups
 2. Tautas tēripi ... Ināra Zemītis, Ileana Zvirbulis
- 12.00 Pusdienas
- 13.00 Pa dejas ceļu ... PDC redakcija
- 15.00 Launags
- 15.30 Deju iemācīšana
- 18.00 Vakariņas

Trešdien, 4. janvāris

- 9.00 Jaunatnes dienas - turpinājums
- 11.30 Kursu slēgšana

Ierados „Sprīdīšos” pirmdien no rīta. ALTDK pilnsapulcē visi spēcīgi debatēja. Ziņojums par 27. KD uzvedumu bija, bet visi klātesošie nožēloja, ka 28. KD uzveduma vadītāja ziņojuma nebija, pat ziņojuma, ka ziņojums nebūs, nebija!

Dažas interesantas lietas pārrunāja un nolēma pilnsapulcē:

Sakarā ar Amerikā uzsākto tautas deju mūzikas krātuvi, visas Austrālijas tautas deju kopas lūgtas viņiem aizsūtīt mūsu iespēlētās lentas, kuras lietojam tautas dejās.

Visām kopām jāaizsūta ALTDK pārskatu par 1977. gada darbību!

Vienojās, ka jaunai grupai dibinoties, viņai jāiestājās ALTDK 6 mēneši pirms Kultūras dienām, lai varētu deļot Kultūras dienās.

Katrai kopai jāuzraksta dejotāju profili iespiešanai kādā PDC numurā, un arī vienu reizi gadā jāuzraksta kopas ziņas PDCam.

Aleksandrs (Saša) Grimms pārskatīšot visu „88 Tautas dejas” grāmatu un piesūtīšot visām kopām labojumus.

Organizēs kartoteku no Latvijā dejotām dejām.

Sūtīt ALTDK visu mūsu jaunrades deju aprakstus.

Interesantais bija tas, ka dotais laiks sēdei nebija pietiekošs un nolēma turpināt sēdi piecos vakarā. Tomēr, pēc karstām debatēm no rīta, vakara turpinājums likās ļoti mierīgs.

Pusdienas, kā arī visi pārējie mielasti vadītājuursos, bija brīnišķīgas. Pavāri bija strādājuši cītīgi.

dejās. Skaidrīte Dariusa lika zināt, ka skatītāji nenāks skatīties mūsu uzvedumus, ja vienmēr dejojām tikai etnogrāfiskās dejas. Daudz vecu deju vispār neesot pierakstītas, un mūsu jaunrades dejām jāmeģina rekonstruēt vecās dejas par vecām tradīcijām un parašām, un jaunrades deju rakstītājam jāpārziņ tautas vēsturi un tautas parašas. Pats domāju, ka ir vēl otra veida jaunrades dejas: tās, kas ir pamatotas vienkārši uz abstraktām tēmām vai modernām tēmām (piemēram, pilsētas dzīve), bet kas tomēr dejas latviskā stilā un, kā Ēriks teica, ir bāzētas uz etnogrāfisku deju gājieniem.

Trešais īsreferāts bija Gunas Kūlnieces sniegums par „Publikas prasībām sarīkojumos”. Starp histērisko smiešanos par Gunas humoristisko pasniegšanas veidu, varēja izpaust stingrus norādījumus:

Pēc pusdienām bija īsreferāti. Ēriks Zvirbulis paskaidroja, ka ir divi veidi dejas: 1. Etnogrāfiskās, un 2. Jaunrades dejas (tās, kas rakstītas pēc 2. pasaules kara). Etnogrāfiskās dejas ir nepieciešamas mūsu deju kopām, un mēs nevaram tās aizmirst. Visām jaunrades dejām jābūt pamats etnogrāfiskās

Skatītāji redz dažādības, kas redzamas vaiņagu vietu likšanā, matu sakārtojumā, un korpēs un zeķēs. Mums vajadzētu šīs dažādības iznīcināt!

Daudz dejotāju valkāja krunkotus tērpus, kas nemaz labu iespaidu nedeva.

Publikai patīk mazi bērni dejotāji.

Varbūt vajadzētu pasijāt mūsu dejotājus un tikai izvēlēties labākos.

Pēc launaga, Māris Bruzgulis paskaidroja savus Jaunatnes dienu uzveduma plānus. Likās, ka domas nebija īsti izkristalizējušās, bet galvenā doma bija tā, ka pirmā daļā būs etnogrāfiskas dejas, otrā daļā jaunrades dejas. Bija tik ļoti liela interese un domstarpība par Māra plāniem, ka tālākas pārrunas atlika uz trešdienu.

Piecos turpinājām ALTDK pilnsapulci, un tad gājām vakariņās.

Pēc vakariņām sākās interesantākā kursu daļa (programmā neierakstīta) - "Pārrunas, debates un atklātas kaušanās par itin viskautko, sākot ar KD gājieniem, tad tautas tērpiem, tautas deju grupām, tautas dejām, utt., pie atspirdzinājumiem un uzkožamiem". Izziņots pirms kursiem bija, ka maksās \$1 dienā. Kursos uzzināja, ka cena cēlusies uz \$2, un ja ir vēl griba izturēt visu laiku mierīgā prātā, jāpiemet \$3. Šis \$3 nakts pārrunas turpinājās līdz vairs runātāju nebija, kas parasti bija kādos 3os, 4os no rīta. Ļoti uzkrītošs runāšanas tēmatrs arī bija kāda kursu dalībnieka izturība pret laika apstākļiem. Vai nu laiks ārā bija karsts ("Sprīdīšos" 15°C), vai auksts (5°C), mūsu draudzīgš turpināja basām kājām, īsās biksītēs un T-krekliņā debatēt. Pārsteidzoši!

Nākošā dienā spieda celties 7os no rīta. Diemžēl zēnu gulamtelpas bija arī ēdamzāle - grūti gulēt un brokastot pie viena galda!

Līdz 10iem nogaidījām (un sagaidījām) jaunatnes kursantus no Džilongas. Šī diena paredzēta arī jaunatnes kursantu līdzdalībai.

Sākās ar īsreferātiem. Viktors Bendrups referēja par "Latviešu mūzikas instrumentiem un tautas dziesmām dejošanai". Referāts bija ļoti labi sagatavots un esmu drošs, ka visi klātesošie kautko ieguva to klausoties. Pats nezināju, piemēram, par dažiem tiem sīkākjiem Latvijas mūzikas instrumentiem! Jaunatnes kursantiem diemžēl tik daudz jautājumu nebija. Sesija

turpinājās ar debatēm par tautas tērpiem, ko iesāka Ināra Zemītis un Ileana Zvirbule. Daži teica, ka mums vajagot skatuviskus tērpus, citi, ka paštaisītos goda tērpus tikai valkāt, vēl citi, ka stilizētus. Kurā katrā ziņā, katrs palika pie savām domām, un vienošanās nebija. Jaunatnes kursanti mazliet iesila un sāka debatēt līdz. Sekoja paskaidrojumi no Jura Ruņģa, Jāņa Dūšeļa, Andra Karika un Lindas Ozeres par Pa dejas deļu izdošanu un tā grūtībām.

Pēcpusdienā bija jaunatnes kursantiem jāiemācās četras jaunas dejas. Skaidrīte Dariusa, Aleksandrs Grimms, Pēteris Kļaviņš un Māris Bruzgulis katrs ķērās klāt pie pašrakstītām dejām, un iemācīja kursantiem tās dejojot. Interesanti skatīties, kā katrs skolotājs savus skolēnus māca.

Pārējā diena pagāja brīvlaikā, vakariņās un parastajās nakts pārrunās.

Nākošā dienā daži kursanti jau aizdevās mājup. Palika tikai pārrunāt Māra Bruzguļa jaunos plānus Jaunatnes dienu uzvedumam. Divas stundas nodebatēja.

Pusdivpadsmitos pēdējais runājamais bija izteikts un sākās tīrīšanas darbi. Ap diviem pēdējās silķītes apēstas, ledusskapji iztukšoti, un "Sprīdīši" atstāti.

Nu, tas bija tas. Kursi bija labākās trīs dienas, kādas biju ar tautas deju vadītājiem pavadījis. Ļoti svarīga bija jaunatnes kursantu piesaistīšana, varbūt ne pilnā skaitā, bet tikai to piesaistīšana, kam tieša interese. Kursu laiku varētu saīsināt uz divām dienām, bet bez nakts pārrunām nevarētu iztikt. Tās bija, manuprāt, vislabāk pavadītais laiks, jo varēja satikties ar īstiem vadītājiem pašu nodabā.

Mans priekšlikums ir vadītāju semināru noturēt pirmajās divās jaunatnes kursu dienās jaunatnes kursu vietā, lai piesaistītu ieinteresētos jauniešus, un lai pārāk netērētu laiku tiem vadītājiem, kuriem ātri jābrauc mājās.

Uz redzēšanos nākošā vadītāju seminārā!

P.K.

Kalnā kapu es dziedāt,
Uz akmeņa gavilēt,
Lai trīs visa tautu zeme,
Lai dzird mani bālēliņi.

L.T.D. 224

Metat mani, metējiņi,
Līdz mēnešam nemetat:
Mēnešam asi ragi,
Noraus manu vainadziņu.

L.T.D. 32284

Ai odiņi, masalīši,
Neēdiet šovasar:
Jau es gan šūpojos
Visas trīs Lieldienīņas.

L.T.D. 32237

Pervēsīm, māsīņas,
Raibas oliņas,
Šķinķosim bāliņam
Lieldienu rītā!

L.T.D. 32293

Trīsgadi pazīnu
Šūpuļa vietu;
Neauga mauriņš,
Ne dāboliņš.

L.T.D. 32298

Kopu ziņas

Jandāliņš

Pagājušais gads grupas darbībā bija samērā sekmīgs, kaut arī pārmaiņas vadībā radīja zināmas grūtības disciplīnas un deju mācīšanas ziņā. Vadītājam nākot no deju deju vidus pagāja ilgs laiks pārvarēt reakciju, ko izraisīja vecu draugu „uzkundzēšanās”.

Gada sākumā bijām priecīgi iegūstot divus zēnus, kas līdzsvaroja grupas sastāvu. Viena no lielākām problēmām ir mūzika. Pēc 10 gadu strādāšanas mūsu lentas aparāts atsacījās klausīt. Esam nolēmuši pirkt jaunu. (Labi, ka Kultūras dienas šogad ir Adelaidē, citādi pietrūktu naudas.) Neskatoties uz visām problēmām, notūrēti 48 tehniskie mēģinājumi, neskaitot speciālos mēģinājumus, kad gatavojāmies J.D. un K.D..

Uzvedumi un uzstāšanās ir bijusi regulāra. Dažas reizes (Captive Nations Concert un Adelaide Folkloric Society Concert) dejojām kopā ar Auseklīti, tādējādi rādot sabiedrībai, ka Adelaidē darbojas vairākas latviešu tautas deju kopas.

Uzstāšanās: 28. janvārī, Port Adelaide Promotion Night (Back to Port Adelaide), 26. februārī, Rotafest, Henley Beach Oval, Henley Beach, 26. martā, Freshers Ethnic Evening, Adelaides Universitātē, 8. maijā, Mātes dienas sarīkojumā, Tālavā, 15. maijā, Jaunatnes dienās, Melburnā, 26. maijā, Jāņu ballē, Tālavā, 17. jūlijā, Ethnic Afternoon, Igaunų namā, Ziemeļadelaidē, 21. augustā, Apspiesto tautu koncertā, Dom Polski Centrā, Adelaidē, 1. novembrī, Jandāliņa ballē, Tālavā, 12. decembrī, Adelaide Folkloric Society koncertā, Festivāla centrā, Adelaidē, 13. decembrī, Miss Telethon vīnu un sieru garšošanā, Tālavā, 29. decembrī, 27. Kultūras dienās, Melburnā.

Patīkams notikums bija mūsu deju tājas Sandras Jaunkalves ievēlēšana par "Miss Folkloric Society", Europa '77 Ballē. Balles mērķis bija izvēlēties vienu meiteni no 17 tautībām, kura ar šīs biedrības atbalstu varētu pārstāvēt un reklamēt tās mērķus Adelaides sabiedrībā.

Grupas sabiedriskā dzīve arī ir bijusi aktīva. Martā noorganizējām "Rock Show" Tālavā. Pamatā bija domā deju tautībām kopā ar draugiem pulcēties citā vidē. Vakars izdevās labi. Gadskārtējā balle notika novembrī un bija labi apmeklēta. Visu organizēšanu un dekorēšanu veica paši deju tautībām. Temats bija „Briesmoņa un ķēmu pilī”.

Beidzot jāpiemin, ka pagājušā gadā grupas meitenes beidzot kļuva vienveidīgu Nīcas tērpu valkātājas.

Ceram, ka šis gads būs tikpat sekmīgs un vēl sekmīgāks, jo gada beigās Adelaidē taču būs Kultūras dienas.

Uz redzēšanos 28. Kultūras dienās Adelaidē.

Ingrīda Lūse
Jandāliņa sekretāre

Saules jostas ansamblis

Saules jostas ansamblis sācis strādāt jauniestudējuma „Mārietas dziesma” sagatavošanai pirmizrādei 1978. g. novembrī. 1979. g. maijā un jūnijā paredzētas izrādes Amerikā, Kanadā un Gotlandē.

Uzveduma autore Skaidrīte Darius stāsta:

„Mārietas dziesma” ir tautas deju un dziesmu uzvedums, kura tēma saistās ar latvju cilšu dzīvi 13. gadusimtenī: brīvību, zemes postu, un aiziešanu trimdā. Uzveduma choreogrāfijas pamatā ir tautas ticējumu un parašu apraksti „Latviešu tautas dainās” (Ap-gāds Imanta, Kopenhāgenā), vēsturiskās ziņas Indriķa Livonijas Chronikā, un

moderno vēsturnieku pētījumi un atziņas. Uzveduma galvenā doma: tautas garīgais spēks, kurš balstās uz gadu simtiem krātām un izvērtētām dzīves atziņām, ir atslēga tautas nākotnei.

Deju choreogrāfija, vadoties no pierakstītajām etnogrāfiskajām tautas dejām, balstās uz latvju rakstu elementiem.

Lielākā daļa dziesmu un deju melodijas ir no pierakstītajām Emīla Melngaiļa, Jāzepa Vītola un Andreja Jurjāna tautas dziesmu krājumiem, Imanta Līča apdarē. Mūzikālajā pavadījumā ietilpināti kā senie, tā šodienas instrumenti.

Apraksti tērpu darināšanai gūti kā no archaeoloģiskiem izrakumiem, tā arī no aprakstiem publikācijās.

Šodienas latvietis, it sevišķi jaunā paaudze, ir atsvešinājusies no tā dzīves posma, kurš bija latviešu tautas garīgās dzīves kodols. Tautas tradīcijas, ticējumi un parašas ir atrodamas tikai pierakstītajos ziņu avotos; arī vēsture tiek piemirsta. Lasītāju pulks nav liels, un lasītais tik dzīvi nenostājas acu priekšā nedz ieģuļas atmiņā, kā dejā, dziesmā un rituālos ievītais stāstījums.

Vizuālais sniegums skatītājā rada dziļāku pārdzīvojumu, brīdi, kas liek sevi izvērtēt - vai es vēl esmu daļa no tā? vai es gribu būt daļa no tā?

Jautrais pāris

Gada darbību, kā parasts, iesāka ar sapulci Rupju mājās janvāra beigās. Pēc Saules jostas turneja, protams, pārrunājām nākošo braucienu, jo nevienam nebija šaubu, ka tāds būtu atkal jāorganizē. Vienīgās domstarpības bija par kad tas būtu darāms. Daži gribēja braukt jau 1978. g., bet daudziem tas izlikās par agru - parādi vēl jānomaksā. Vairākuma domas bija, ka jābrauc 1979. g., bet tas izlikās tik tālu, ka noteiktus plānus atlika vēlākām pārdomām.

Martā dejojām Daugavas Vanagiem Leģiona vakarā, Latviešu namā.

23. aprīlī rīkojām balli „Daudz laimes vārdes dienā” - Pētera Pincera inspirācija. Sarmas Vanagas ierosinājumā un vadībā uztaisījām 150 vārdes, kuras pārdevām pie ieejas kā loteriju. Margrieta Kagaine vadīja uzvedumu, kurā visi piedalījās, bet lielākos aplausus guva Jānis Gulbis kā Pelnrušķīte un Jānis Dūšelis kā „Sleeping Beauty”. Kārlis (Villijs) Paegle mēģināja visus koordinēt. Daudzi strādāja, daži slinkoja visu vakaru, kā parasts. Balle deva \$560 atlikumu kasei.

Nākošā uzstāšanās bija piedalīšanās Shell Folkloric uzvedumā Sidnejas Operas namā jūnijā kopā ar Sprigulīti. Šoreiz daži bijušie deļotāji piedalījās vīru un sievu dejā.

Jānos dejojām Volongongas Daugavas Vanadžu ballē.

Oktobrī „Carnevalle 77” ietvaros kopā ar Rotu dejojām Mirandas iepirkšanās centrā. Par uzstāšanos katra kopa saņēma \$75 un tas bija vienīgais labums no šīs uzstāšanās. Nolēmām turpmāk šādos pasākumos nepiedalīties.

Sanes Upenieces ierosinājumā un vadībā meitenes uzšuva baltās villaines Alsungas tautas tērpiem. Gribam vēl pagatavot trakās villaines un kreklu un villaines saktas, lai pabeigtu šos tērpus.

Melburnas Kultūras dienās piedalījās 6 zēni un 8 meitenes. Daudzi nevarēja braukt atvaļinājumu trūkuma dēļ. Kā savu atsevišķo deju dejojām „Bluķu deju” ar cimdiem, cepurēm un 2 villainēm, par ko meitenes bija ļoti pateicīgas aukstā laika dēļ. Grūti bija deļot uz slidenās grīdas, bet domājām, ka labi izpildījām šo deju. Ilggadīgais vadītājs, kas rakstīja kritiku Austrālijas Latvietī laikam mums piekrita, jo teica, ka viņam patika Sprigulīša deļotā „Bluķa deļa”. Esam labi draugi ar Sprigulīti, bet zem viena vārda vēl nedeļojam. Sašam vaja-dzēja zināt labāk.

Juris Rupģis

17. JD

Austrālijas latviešu 17. Jaunatnes dienas notiks Sidnejā no 18. līdz 22. maijam.

Rīcības komitejā darbojās priekšsēdis Edgars Štubis, vicepriekšsēdis Mikus Silķēns, kasieris Pēteris Pincers, kasiera palīgs Māris Bruzgulis, sekretārs Jānis Dūselis, sekretāra palīdze Kristīne Strunga, sarīkojumu vadītājs Jānis Čečiņš un izziņotājs Kalvis Jaunalksnis.

Paredzētā programma:

- ceturtdien, 18. maijā
plkst. 19.00 Mākslas izstādes atklāšana Latviešu namā
plkst. 19.30 Atklāšana Latv. namā
Saviesīgs vakars
- piektdien, 19. maijā
plkst. 9.00 Tautiskā vakara mēģinājums Latv. namā
plkst. 14.00 Teātru mēģinājumi Latv. namā
plkst. 19.00 Teātru izrādes Latv. namā
Saviesīgs vakars
- sestdien, 20. maijā
plkst. 9.00 Sports Epping YMCA
plkst. 19.00 Balle
- svētdien, 21. maijā
plkst. 9.00 LJAA kopsapulce, Latv. namā
plkst. 14.00 Tautiskā vakara mēģinājums, Operas nama "Recording Hall"
plkst. 16.30 Tautiskais vakars Operas nama "Recording Hall"
plkst. 19.30 Saviesīgs vakars - Masku balle Latv. namā
- pirmdien, 22. maijā
plkst. 8.30 Sapulcēšanās izbraukumam Latv. namā
plkst. 19.00 Saviesīgs vakars Latv. namā.

Mākslas izstādi vada Rasma Krādziņa. Paredzētas 4 daļas - Tēlotājas mākslas (gleznas, grafikas), Fotogrāfiju, Lietišķās mākslas (rotas, keramika, skulptūra, utt) un Rokdarbu. Katrā daļā paredzēta 1. godalga \$25 un 2. godalga \$15. Jaunieši mākslinieki aicināti pieteikties Rasmai Krādziņai vai Edgaram Štubim, 11 Breasley Ave., Yagoona.

Sportu vada Mikus Silķēns un Kalvis Jaunalksnis. Paredzēts basketbols, volejbols, novuss un galda teniss. Sportisti aicināti pieteikties Mikum Silķēnam, 21 Wavell Pde, Earlwood. Sports notiks Epping YMCA, Ward St, Epping.

Svētdienas vakara saviesīgais vakars būs MASKU BALLE. Dalībnieki aicināti ierasties attiecīgos apģērbos.

Izbraukums šogad būs uz latviešu īpašumu Straumēni pie Colo upes. Autobusi aties no Latviešu nama plkst. 9.00. Paredzētas sporta spēles, mūzika, "barbeque" un citas izdarības. Dalībniekiem jānopērk biļetes vēlākais līdz plkst. 17.00 sestdien, 20. maijā, lai varētu noorganizēt busus un ēdienu. Rīcības komiteja ieteic visiem braukt ar busu, kas dalībniekus atvedīs atpakaļ uz Latviešu namu laikā uz Saviesīgo vakaru.

Sarīkojumu biļetes var pasūtīt no kasiera Pētera Pincera, pievienojot attiecīgo samaksu. Biļetes būs saņemamas Jaunatnes dienu laikā, vēlākais stundu pirms attiecīgā sarīkojuma. Neizpemtās biļetes pārdos. Pasūtītajumus lūdzu sūtīt Pēterim Pinceram, P.O. Box 457, Strathfield.

Biļešu cenas:

Atklāšanai un saviesīgajam vakaram 18. maijā \$3; pensionāriem, skolniekiem, LJAA biedriem un dalībniekiem \$2
Saviesīgajam vakaram 18. maijā \$2
Teātru izrādēm un saviesīgajam vakaram 19. maijā \$3; pens. utt \$2
Saviesīgajam vakaram 19. maijā \$2
Sportam 20. maijā \$1
Ballei 20. maijā \$10
Tautiskam vakaram 21. maijā \$5; pens. utt \$3
Maskuballei 21. maijā \$4; pens. utt \$2
Izbraukumam 22. maijā \$3
Saviesīgajam vakaram 22. maijā \$2

Tautiskais uzvedums

Tautiskais uzvedums "Tautas dejas" notiks svētdien, 21. maijā plkst. 16.30 Sidnejas Operas nama "Recording Hall". Būs divi mēģinājumi - pirmais piektdienas rītā, no plkst. 9.00 līdz 14.00 Latviešu namā, bet ģenerālmēģinājums svētdienas pēcpusdienā, plkst. 14.00 "Recording Hall", un beigsies punktīgi 16.00. Būs pusstundas pārtraukums, un tad sāksies uzvedums.

Uzvedumam būs divas daļas. Pirmā daļa sastāvēs no dejām, kuras sakārtoja J. Rinka un J. Ošs. Šī būs tā saucamā etnogrāfiskā daļa, jo šīs dejas ir tās, kuras mēs uzskatām par mūsu

tautas deju kodolu. Visas šīs dejas ir vienkāršas - bet vienkāršība un cēlums ir mūsu deju galvenās īpašības. Dejās būs atspoguļoti vairāki sabiedriskās dzīves notikumi: viesības (Eku-

sēze un Tautas kadriļa), vedības (Zaģļu dejas), bēres (Vāķēšanas rotaļa). Visi šie dzīves notikumi un citi ir aprakstīti dejas formā. Arī rādīsim skatītājiem etnogrāfiskās dejas choreogrāfisko pamatu. Rinkas un Oša krājumā atrodam polkas, žīgu, un vairākus apdvērienus un gājienus. Skatītāji redzēs šo soļu un gājienu izpildījumu un to iekļaušanu dejas vispārējā izveidošanā.

Uzveduma otrā daļa - jaunrades daļa - saturā nav zināma rakstīšanas laikā. Deju izvēle ir kopu rokās. Šā vai tā, būs demonstrēta latviešu tautas dejas attīstība kopš 2. pasaules kara - rietumos un Padomju Latvijā. Dejojāji būs instruments kopu un uzveduma vadītāju rokās, kurš sniegs skatītājiem izvērtējamu vielu. Par deju attīstības panākumiem (labiem vai sliktiem) spriedīs skatītāji.

Tas īsumā ir uzveduma aprakstījums. Ja jūs kā dejojāji un dalībnieki vēlaties tuvākas ziņas par uzvedumu - prasiet vadītājiem, jeb Jaunatnes dienu laikā nekautrējaties nākt pie mums pārrunāt un pajautāt par uzvedumu.

Beidzot, vēlamies uzsvērt dažus punktus.

Pirmkārt. Deju īpašības, kā iepriekš aprakstītas, prasa no dejojājiem koncentrāciju un piepūli, ja vēlamies izcelt deju raksturu labvēlīgā gaismā. Jā - dejas ir vieglas, bet ir arī vieglāk ielaist kļūdas izpildījumā.

Otrkārt. Diemžēl, svētdienas mēģinājums ir īss, un svešās telpās. Tas nozīmē, ka sagaidīsim no dejojājiem pacietību, paklausību, un piepūli. Piektdienas mēģinājumā zāle būs iekārtota atdarinot "Recording Hall" telpu un lielumu. Ievērojiet uznākšanas un noiešanas norādījumus, un esat vietās laikā.

Treškārt. Mūsu tagadējos apstākļos mūsu iespējas izpaust mūsu tautas kultūru ir ierobežotas. Vai nu austrāļu sabiedrības pienākumi mums atņem laiku, jeb mums nav zināšanu vai gribas izpildīt latvju kultūrālās parādības, piem., svinēt latviskus Jāpus pļavās un laukos. Bet de ja arvien dod mums iespēju apstiprināt un izpaust mūsu tautību. Vēl svarīgāk, tā ir iespēja

pastiprināt latviešu pašapziņu un identitāti. Šinī Latvijas republikas 60. dibināšanas gadā, ar deju mēs varam ne tikai apgalvot latvju tautas eksistenci svešas tautas vidū, bet arī varam teikt, ka šī kultūras forma ir uzturēta ticībā, ka kādu dienu to varēs arī attīstīt brīvībā.

Māris Bruzulis
Velta Ērele

Vasaras vidusskola

Pirmie iespaidi bieži vien ir tie spilgtākie, vai norāda uz raksturīgākām īpašībām. Tā, ierodoties Vasaras vidusskolā Aldingā es nobuçoju direktriši. Garezerā tā nav. Direktoram ir ūsas.

Ši tomēr nebūt nav lielākā starpība. Daudz kas ir savādāks, galvenokārt skolnieku skaita dēļ. Kad pieliek 100 klāt pie Kursas 75 skolniekiem, tad tūlīt rodas vairāk problēmas iesaistīt tik lielu masu. Katrs var iedomāties, ka rīkot vakara nodarbības 175 skolniekiem nav viegli. Tas ir viens no audzinātāju galvenajiem pienākumiem Garezerā. Viņi ir pilnīgi atbildīgi par to. Dabīgi, pa sešu nedēļu laiku arī rodās sūdzības, "Mēs to jau darījām!" vai "Atkal?" Kursā to nemedz dzirdēt. Notiek tieši otrādi. Kursā dažas lietas notiek daudz sparīgāk un dzīvāk nekā Garezerā. Tādas dziedāšanas stundas ar bungām, svilpēm, ģitārēm, trejdeksnīšiem, kastanetēm u.c. "štrumentiem" nekad nebiju dzirdējis. Organizētā sportā atkal nav tik liela interese, bet tas daļēji arī sporta laukuma mepiemērotības dēļ. Kursā arī nebija neviena ugunsкура paveida vakara, kur skolnieki uzstātos ar saviem priekšnesumiem.

Kas tomēr bija, ir lielāka kopības sajūta, mazliet vairāk latviskas runāšanas un patīkama, sadarbīga gaisotne. Mazi disciplīnas pārkāpumi notika biežāk: naktsmiera neievērošana utt, bet līdz ar brīvāko gaisotni izlikās, ka skolnieki paši mēdza ieturēt zināmu normu, izvairoties no lielākas požu izgāšanas. Garezerā toties stingrāka uzraudzība vajadzīga, jo no 175 skolniekiem vienmēr ir "izlase", kas izmanto brīvu gaisotni likumu pārkāpšanai, un tas no savas puses atkal bojā to pieeju. Jājautā cik ilgi Kursā vēl spēs darboties savā patīkamajā, dzīvajā neorganizētībā. Gribētos ticēt, ka kamēr skolotāji un vadība turpina mazgāt traukus, tad kaut kas no tā gara paliks.

Tomēr vidusskolai ir liels potenciāls augt un paplašināties. Tas neizbēgami nozīmē, ka Aldingas novietne pēc īsa laika nespēs visus uzņemt. Noraidīt kādu būtu grēks. Bet kā nu vien Kursā augtu nākotnē, ja visi uztur latvisko gaisotni, tad kopības sajūta arī nāks pati par

Bet pietiek ar komentāriem, ar tiem nevaru izteikt, ka šī vasara man bija fantastiska un, cerams, ne vienreizējs piedzīvojums.

Māris Graudiņš

GOTLANDE

Sala Baltijas jūrā, 50 jūdzes austrumos no Zviedrijas. 77 jūdzes gara, 31 jūdzes plata; kopējā platība 1167 kvadrātjūdzes. Iedzīvotāju skaits (1960. g.) 53358. Galvenās ražas kvieši, rudzi un cukurbietes. Salas galvas pilsēta un galvenā osta ir Visbjaja (Visby) salas rietumu krastā.

Gotlande jau bronzas laikmetā bija tirdzniecības centrs. Dzelzs laikmeta izrakumos atrasti 5000 romiešu sudraba naudas gabali (visā Skandināvijā atrasti tikai 7000).

No apmēram 900. g. Gotlande pieder Zviedrijai, bet tomēr bija lielā mērā neatkarīga. 13. g. s. vidū vācu tirgotāji pārņēma lielāko daļu salas tirdzniecību un Visbjaja kļuva viena no Hansas pilsētām. Salinieki pieņēma kristietību 11. g. s..

1361. g. dāņu karalis Valdemārs IV iekaroja Gotlandi un 300 gadus Gotlande bija atdalīta no Zviedrijas, piederot gan jūras laupītājiem, gan Vācu Ordenim, gan dāņu karalim. 1645. g. Zviedrija atguva Gotlandi, bet to karos ar Dāniju (1675 - 79.) un Krieviju (1808 - 09.) uz laiku zaudēja. Krimas kara laikā 1855. g. angļu un franču karakuģi lie-toja Gotlandi kā bāzi pret krieviem.

(Tulkots un saīsināts no "Encyclopaedia Britannica" 1970. g. izdevuma 609. lpp.)

5. BJS

5. Baltiešu jauniešu seminārs notika 18. martā Sidnejas Lietuviešu klubā.

Lija kā pa Jāpiem, bet par spīti tam, klausītāju bija vairāk, nekā jebkurā iepriekšējā seminārā - apmēram 90.

Vislielāko interesi, liekas, radīja igauņu jauniešu referāts par aptauju starp Sidnejas igauņu sabiedrībā aktīvo studējošo jaunatni. Ikkatrs tur varēja saskatīt līdzību ar savu tautu un saviem un draugu uzskatiem par tautību, attiecībām ar draugiem, savas valodas runāšanu un kultūras piekopišanu, precēšanos, bērnu audzināšanu utt. Liekas, ka gandrīz vienīgā atšķirība baltiešu jauniešu starpā ir valoda.

Bet tomēr, ne gluži tā. Kamēr lietuviešu un igauņu jaunieši klausījās referātus, tikmēr dažkārt vairāk nekā puse latviešu uzturējās bāra telpās. Ābols gan tālu no ābeles nekrīt - lai saskaitītu latviešu vecākās paaudzes dalībniekus, nevajadzēja daudz vairāk pirkstu, kā vienai rokai, kamēr igauņu un lietuviešu vecākās paaudzes kopā sastādīja apmēram pusi apmeklētāju. Un latviešiem esot bijusi ilgākā un plašākā reklamēšana!

Pārējos piecos referātos (visi referenti bija jaunieši) apskatīja: Igaunijas un Latvijas valstu neatkarības izcīnīšanu 1. pasaules kara laikā, Skaitļotāju lietošanu Pad. Savienībā, Literatūras cenzūru Lietuvā šodien, Sabiedrības nostāju pret kultūras sakarniekiem un, Vai Latvijas valsts spētu administratīvi un saimnieciski pastāvēt, ja tā atgūtu neatkarību. (Referātus izdos līdzīgā konspektu grāmatā, kā iepriekšējo BJS referātus.)

Sajūsmā par semināra labo izdošanos, dalībnieki nolēma nākamo BJS Sidnejā rīkot igauņu namā jau nākamās mēnešos. Pēc referātiem saviesīgā dzīve turpinājās līdz pat kluba slēgšanai.

Jaunatne, jaunieši, vecie....

Kad priekš 60 gadiem dibināja Latvijas valsti, tās veidotāji bija jauni ļaudis (ne jaunieši!). Piemēram, Mārgers Skujenieks 25 gadu vecumā uzrakstīja idejisku kapitāldarbu "Nacionālais jautājums Baltijā". Žurnālists Ernests Blanks 23 gadu vecumā (1917. julijā) kā pirmais latviešu politiskais publicists formulēja prasību pēc pilnīgi neatkarīgas Latvijas valsts (skat. Jaunā Gaita no. 90).

Latvijas pirmais ārlietu ministrs Zigfrīds Meierovics 1918. gadā, būdams tikai 30 gadus vecs, veica lielisku diplomātisku darbu Parīzē un Londonā. Proklamēšanas aktā 18. novembrī Nacionālā teātrī pārstāvju vidū atradās daudzi gados jauni delegāti: Bruno Kalniņš (toreiz 19 gadus vecs), Latgales pārstāvis Staņislavs Kambala (25), plkv. Aleksandrs Plensners (25), Vladislavs Rubulis (31), Jānis Blūmbergs (32) utt.

Palūkosimies latviešu literātūrā, kur rinda dzejnieku, rakstnieku divdesmitajos gados bija jau autori ar meistarību un popularitāti: Jānis Ezeriņš, Jānis Poruks, Pēteris Ērmanis, Veronika Strēlerte, Andrejs Eglītis, Auseklis u.d.c. Aspāzija savu lielo lugu "Vaidelote" uzrakstīja 26 gadus vecumā, bet Rainis pārtulkoja pasaules literatūras kapitāldarbu - Ģētes Faustu, būdams 32 gadus vecs, un Andrejs Johansons (dzejnieka Pāvila Johansona tēvs) pārtulkoja un publicēja Bairaona poēmu "Manfreds". Un komponists Emīls Dārziņš savā jaunrades zenītā atradās 28 gadus vecumā. Tādu piemēru ir daudz. Šie piemēri ņemti tikai no Latvijas īsā vēstures posma, kurā ievērojamu lomu spēlēja tieši paaudze vecumā no 18 - 35 gadiem. Viņi zināja ko vēlējās, un arī daudz nerēķinājās ar konservatīvās vecās paaudzes protestiem.

Vai arī trimdā šodien stāvoklis nevarēt būt līdzīgs? Mūsu sabiedriskā dzīve prasa jaunas asinis, jaunas idejas, jaunu spēku!

Vēlējums jaunajiem latviešiem: „Jūs neesat tik nevarīgi, par kādiem jūs dažkārt izliekaties. Domā, dari, vērtē pats!”

Vecajiem (t.i., manai paaudzei): „Mūsu jaunatne ir jau pieaugusi. Ja viņi daudzkārt lietas un notikumus redz citā aspektā, tad tas nenozīmē nevarību vai nezināšanu.”

Trimdā radusies jauna sabiedrības grupa, kādu Latvijas brīvības laikā nepazinām. Šī grupa saucās - jaunieši. „Vecos laikos” jauniešu vecuma robeža bija 21 gads. Taču iztaujājot trimdas jaunatnes organizāciju un grupu vadītājus, noskaidrojās, ka jaunieši mūsdienās var būt līdz 35 vai pat 40 gadu vecumā!

Ar šo jaunradušos stāvokli trimdā radušās vairākas problēmas: kas ir jaunieši? Ko jaunieši spēj un cik daudz palīdzības tiem pienākās no vecākās paaudzes?

Ko saka paši jaunieši: „Vecā paaudze mūs atstumj kā nepieaugušus. Mums vajaga sabiedrības morālu un materiālu atbalstu!”

Ko saka vecākās paaudzes pārstāvji: „Jaunieši? Viņi vēl daudz par jauniem, lai vadītu pašu sabiedrisko dzīvi, lai uzņemtos vadošus amatus latviešu sabiedrībā. Viņi nevar ...”

Autora piezīme: vai tā būtu jauniešu nevarības pazīme (jauniešiem) un ar kādu vecumu cilvēks uzskatāms par pieaugušu (vecajiem)?

Šī raksta autors nesaskata loģiku ne vienā, nedz arī otrā nostājā. Manuprāt, normāli izglītoti, inteliģenti jaunieši jau ar 21 gadu vecumu uzskatāmi par pieaugušiem. Tanī vecumā daudzi strādā par skolotājiem, inženieriem, ierēdņiem, dažāda veida speciālistiem utt. Kādēļ lai viņi nebūtu pieauguši, kuri atbild par savām domām, vārdiem un darbiem?

Kā pašu jauniešu, tā arī vecākās paaudzes nostāju vienam pret otru uzskatu par pazemojošu, pat apvainojošu! Divdesmitajos vecuma gados sevi uzskatīju par pieaugušu, kam nevajadzēja ne aizbildniecības, nedz arī palīdzības no vecākās paaudzes. Nevēlējos būt nevarīgs savā sabiedriskās dzīves filozofijā un darbā.

Abām grupām kopā: „Nesadalīsim sevi mākslīgās vecuma grupās! - jaunajos un vecajos! Visi būsim darba darītāji, viens otra papildinātāji, atbalstītāji.

Spodris Klauverts

PASAULES LATVIETIS AR SVEŠU MĒLI MUTĒ VAI AR PĀRIS VALODĀM NEZDOGĀ?

jeb

DIVU VAI VAIRĀKU VALODU PĀRVALDĪŠANA, PROBLĒMAS, KAS AR TO SAISTĀS,
UN KĀ ŠĪS VALODAS VISLABĀK APĢŪT.

Vija Sieriņa

Divu valodu pārvaldīšana Eiropas vēsturē nav nekas neparasts. Antikā pasaulē no apmēram 200. gada pirms Kristus dzimšanas līdz vismaz 400. gadam pēc Kristus dzimšanas valdīja grieķu un latīņu valodas; viens no kristīgās baznīcas tēviem, Svētais Augustīns, atceroties savu bērnību, teica, ka latīņu valodu viņš esot iemācījies, spēlējoties ar saviem rotaļubiedriem un starp mātes glāstiem un bērnu meitu jokiem, kurpretī grieķu valodu viņam skolotājs esot dzinis galvā ar koku, un viņš to tādēļ nekad tā īsti neesot iemācījies. (Paralēli šim stāstam varam atrast arī mūsu dienās, kad latviešu bērni angļu valodu apgūst ģimenē no vecākiem, vec-tētiņiem un vecmāmiņām, no kaimiņiem un no televīzijas, bet latviešu valodu viņiem ar stību rokā sestdienas rītos mēģina iemācīt sestdienas skolas skolotāji.)

Viduslaikos baznīcas valoda bija latīņu valoda un, universitātēm dibinoties, arī šinīs mācību iestādēs runāja un rakstīja tikai latīniski, lai gan studenti savā starpā un mājās sarunājās savu zemju valodās vai dialektos, ko viņi bija runāt uzsākuši kopā ar mātes pienu.

Renasances laikā dažādo Eiropas tautu valodas pamazām ieguva prestižu izglītoto cilvēku acīs un latīņu valoda kā universālvaloda sāka norietēt, bet arī tad, un vēl pat daudz vēlāk, Eiropas aristokrāti un izglītotie cilvēki pārvaldīja vismaz divas valodas. Kā piemēru šeit varētu minēt Morāvijas brāļu draudzes bīskapu Janu Amosu Komeņiusu (Comenius vai Kamensky), kas 17. gadu simtenī 30 gadu kara laikā (1618. - 1648.) gan kā bēglis, gan kā angļu, holandiešu un zviedru aristokrātu un turīgo pilsoņu viesis pārstaigāja Eiropu un rakstīja bērnu bilžu vārdnīcas čehu, vācu un latīņu valodās, kuras viņš pārvaldīja.

Taisot lēcienus vēsturē un telpā pāri kārklu vāciešiem, pārkrievojot latviešu un atmodas laikmeta darbinieku dzīves posmiem, nonākam mūsu dienās. Ļausim tagad runāt diviem slaveniem latviešiem un klausīsimies, ko viņi stāsta par savām valodu mācīšanās gaitām.

Zenta Mauriņa raksta:

„Mani darbi iznākuši septiņās valodās. Latviski, krieviski un vāciski rakstu pati, dažas grāmatas ir tulkotas angļu, zviedru, dāņu, holandiešu valodā. ... Ar savu tēvu, veco zemgaliešu cilts atvasi, vienmēr esmu runājusi latviski un viņa valoda bija bagāta un izteiksmīga. Dainas, sakām-vārdus un pasakas viņš zināja bez gala, stāstot viņš tās salīdzināja ar sen-grieķu mītiem. Veselus Homera dziedājumus viņš zināja no galvas un viņam tie likās skaistāki par mātes spēlētām Bēthovena sonātām. Bet man jau bērnībā mūzika bija nepieciešama kā die-nišķā maize, kā valoda, kas vieno debesi un zemi. Ar māti arvien runāju vāciski. Kā tēvs zināja no galvas latīņu autorus, tā māte vācu klasiķus. 1915. gadā absolvēju Liepājas ģimnāziju, kur drīkstēja runāt tikai krieviski, un es šo valodu iemācījos tikpat labi, kā manas krievu biedrenes ...

„Franču valodu apguvu skolas ga-dos, angļu un itāļu universitātes lai-kā. Trimdā bija jāiemācās zviedriski. Apskaužu amerikāņus, kas uzvar visu pasauli, protot tikai vienu vienīgu valodu. Apzinot, ka daudzo valodu studijās aprījušas ne tikai daudz lai-ka, bet arī daudz spēka, jo arī spēcī-gākā indivīda rezerves nav neizsmēja-mas. Bet no otrās puses, sastopoties ar vienvalodas cilvēkiem, jūtu viņu aprobežotību, vienpusību. Katrā ziņā esmu pateicīga savam tēvam, kas mani iedēstīja gribustrādāt, kā arī tieksmi izzināt, izprast pasauli tās veselumā,

lūkoties uz dzīvi nevis no vārdes, bet no putna perspektīvas. Būtu man tikai latviska izglītība, trimdā es būtu aizgājusi bojā, bet logi uz visām četrām pasaules pusēm sniedza man iespēju arī svešumā visgrūtākos apstākļos nopelnīt dienišķo maizi un iekarot vietu Eiropas literātūrā." (Teodors Zeltiņš, red. *Pašportreti*. Grāmatu Draugs, 1965, 251. - 252. lpp.)

Kā no viņas stāsta redzam, Mauriņa ir augusi ģimenē, kurā viņai jau no mazotnes ieaudzināta mīlestība pret garīgām vērtībām, pret literātūru un mūziku. No viņas stāsta nevaram izlobīt, ka viņas tēvs bijis ārsts un tādējādi ļoti aizņemts ar praktiskās dzīves problēmām.

Tagad dosim vārdu profesoram Paulam Jurēvičam:

"Esmu dzimis Rīgā, 1891. g., kur mans tēvs bija ienācis no leišmales un uzstrādājis par vecāko meistarū korķu fabrikā. Tomēr, tā kā viņš bija tikai latvietis, tad viņa materiālais stāvoklis nebija spīdošs: alga daudz mazāka nekā vāciešiem līdzīgā amatā un arī dzīvoklis sliktāks.

"Tēvs pēc dabas bija kluss, drusku sevī iegrimis, humāns. Viņš darbojās tautiskā kustībā un, būdams mūzikāls un izcils tenora dziedātājs E. Vignera kori, bija piedalījies visos dziesmu svētkos. Viņš mani stipri ietekmēja ar savu latvisko patriotismu, ar opozīciju vāciešiem, ar tautas dziesmu dziedāšanu un spēlēšanu uz vijoles. Viņam bija diezgan izkopts dzīves stils, viņš mīlēja labi ģērbties un būt spodrs: šķiet, ka šīs pēdējās īpatnības noteica tautiskam laikmetam zīmīgā latviešu tieksme nepalikāt pakal vāciešiem ...

"Līdz 10 gadiem augu jumta dzīvoklī, fabrikas ieslēgts, pilnīgi izolēts no ielas un svešiem cilvēkiem, un arī rotaļu biedru man tikpat kā nebija, izņemot drusku jaunāko brāli. Viss tas, šķiet, stiprināja mani, varbūt, jau dabā ielikto tieksmi uz savrupību. Biju sīks, bāls, kalsēns zēniņš, reizē tomēr ļoti dzīvs un aktīvs. Ar pieci gadiem jau sāku savas skolu gaitas: vecmāte ik rītus veda mani līdz dzīvas satiksmes dēļ bīstamai Avotu ielai un

tad palaida, lai skrienu tieši vien uz bērnu dārzu Gertrūdes un, tai laikā, - Suvorova (Kr. Barona) ielas stūri. Tur ieguvu zināmus pamatus savām vācu valodas zināšanām, jo tai laikā Rīgas pilsetas bērnu dārzos sarunu valoda bija vācu. Pēc divi gadiem pārgāju uz turpat tuvumā esošo elementārskolu, kurā mācīja Pēteris Cīrulis (Zundu Pēteris) visus priekšmetus krievu valodā, izņemot "dzimto valodu" un bībeles stāstus. Skolā ieguvu patiku lasīt un mājās varēju stundām ilgi, uzmeties ar ceļiem uz krēsla un elkoņus pret galdū atbalstīties, lasīt grāmatas, kas vien pagādījās." (Teodors Zeltiņš, red. *Pašportreti*, 141. - 142. lpp.)

1911. gadā Paulu Jurēviču uzpēma Tērbatas universitātē - pēc tam, kad viņš bija nolīcis latīņu valodas eksāmenu ģimnāzijas kursa apmērā. Pēc Maskavas universitātes beigšanas un atgriešanās Latvijā viņš no 1921. līdz 1924. gadam studēja Lilles universitātē, kur sāka rakstīt franču valodā doktora disertāciju, kuru aizstāvēja 1930. gadā Rīgā, iegūstot filozofijas doktora gradu.

Katrs no šiem dzīves gājumiem attēlo savu tipisku valodu mācīšanās situāciju:

Zenta Mauriņa	Prof. Jurēvičs
latviešu val.	latviešu val.
vācu val.	vācu val.
krievu val.	krievu val.
franču val.	latīņu val.
angļu val.	franču val.
itaļu val.	
zviedru val.	angļu val.

Zentas Mauriņas situācija sastopama ģimenēs, kur katrs vecāks ir citas tautības un kur valodas nejauc, bet patur valodas avotu konstantu - šinī gadījumā latviešu valodas avots vienmēr ir tēvs, vācu - māte. Šo situāciju tuvāk apskatīsim vēlāk.

Profesora Jurēviča situācija ir gadu simteņiem ilgi bijusi raksturīga latviešu tautai, kad otro un tālākās valodas bērnam jāiemācās skolas gaitās. Pirms tautas atmodas laikmeta pirmo, t.i. latviešu, valodu izglītotie lat-

Andra Rone

Pagājušajā gadā no 13. līdz 18. novembrim Minsterē notika jaunatnes studiju seminārs, kurā temats bija cilvēka tiesības. Šo tematu izraudzīja tāpēc, ka sakarā ar Helsinku un Belgrādes drošības konferencēm tas ir bieži apskatīts presē. Tas ir arī ļoti aktuāls latviešu tautai, jo PSRS ir lielākā cilvēka tiesību apspiedēja Eiropā. Cīņa cilvēka tiesību ietvaros ir vienīgā pretestība, kura nepārkāpj Padomju konstitūciju.

Semināra laikā cilvēka tiesības apskatīja no dažādām perspektīvēm un iztirzāja arī ko mēs paši varētu darīt, lai palīdzētu cīņā par cilvēka tiesībām Padomju savienībā. Referentu starpā bija mācītājs J. Sapietis, kurš vada BBC raidījumus uz Krieviju, Olafs Brūveris, kurš pats bijis ieslodzījumā padomju soda nometnēs un cietumos un tikai nesen izbraucis uz rietumiem, mācītājs Pauls Kļaviņš, kurš darbojās Gaismas akcijā, Dr. Rasma Kārklīņa (ASV), prof. T. Keņiņš (Toronto) un prof. Dr. L. Šulcs (Gētingena).

Padomju savienība sevi uzskata par visbrīvāko valsti pasaulē un ir parakstījusi daudzas cilvēka tiesību deklarācijas. Bet Padomju savienībā nepastāv juridisks aparāts, kas aizstāvētu cilvēka tiesības. Satversmē tikai viens pants piemin cilvēka tiesības un to var iztulkot pēc vajadzības. Rietumos šie pamatprincipi ir daudz skaidrāk izteikti un to uzskata gandrīz kā pašu par sevi saprotamu, ka visi ir vienlīdzīgi likuma priekšā, un ka tiem ir ticības, preses, kustības, sapulcēšanās un aroda izvēles brīvība, un īpašuma tiesības.

Cilvēka tiesību kustība Padomju savienībā sāka parādīties piecdesmitajos gados, pēc Staļina nāves. Sešdesmito gadu sākumā sāka parādīties pagrīdes izdevumi (Samizdat). Bet tikai 1968. gadu var patiesībā uzskatīt par cilvēka tiesību kustības sākumu, jo šajā gadā sāka iznākt pirmais pagrīdes žurnāls (The Chronicle of Current Events) un Sacharovs Maskavā nodibināja cil-

vēka tiesību komiteju. Pēc Helsinku drošības konferences izveidojās Helsinku pārraudzības komiteja, kura pašreiz ir vienīgā aktīvā grupa Krievijā cilvēka tiesību laukā.

Sirdsapziņas cietumnieki PSRS sadalās vairākās grupās - liberālie demokrāti (Sacharovs), nacionāli reliģiskās atdzimšanas piekritēji (Solžepicins), neo-marxisti, reliģiskie disidenti un nacionālie disidenti (Gunārs Rode). Viņiem ir arī savstarpējas ideoloģiskas domstarpības, bet viņi visi atzīst, ka vajadzīgas pārmaiņas, ievērojot cilvēka tiesību principus.

Šos disidentus mēdza apklusināt ievietojot tos darba nometnēs un cietumos, bet kopš rietumos radusies lielāka interese par šo cilvēku likteni, tos biežāk iesloga psihiātriskās slimnīcās, kuras patiesībā ir cietumi. Psihiātriskās slimnīcās var ievietot bez liela trokšņa rietumu presē un tiesas prāvas, tikai uz dažu liecinieku liecību pamata. Kad Padomju savienībā kādu pasludina par vājprātīgu, viņš kļūst beztiesīgs.

Vispārīgs atzinums bija, ka ir vajadzīga plašāka informācija par notikumiem un stāvokli Latvijā, un tā jāizplata rietumos. Svarīgākais, ko mēs varam darīt, ir sniegt tiem, kas dzīvo Padomju savienībā, morālu atbalstu.

Kad pacēlās jautājums cik patriotiski ir trimdas latviešu jaunatne, tad vispārējās domas nebija pārāk optimistiskas. Mums latviešu valoda un zināšanas par latviešiem svarīgiem jautājumiem ir diezgan bēdīgas, un jaunieši, atskaitot Eiropu, gan ir aktīvi kulturāli, bet ne politiski. Dejojot tautas dejas nav patriotisms. Šajā sakarībā nolēma, ka jaunieši ir latvietis tikai ja viņš runā latviski un jūtās kā latvietis. Lielākā tiesa jauniešu sevi uzskata par „Austrālijas latvieti”, „Amerikas latvieti”, utt bet neidentificējas ar jēdzienu „Latvijas latvietis”.

Lai efektīvi cīnītos par cilvēka

tiesībām, mums būtu jāiegūst daudz vairāk informācijas, jo mēs cīnāmies pret ļoti profesionālu organizāciju. Ieteica vākt un sakārtot informāciju, rīkot seminārus, demonstrācijas un vēstule akcijas, un pēc iespējas sniegt morālu un materiālu atbalstu cilvēkiem Latvijā.

(Turp. no 16. lpp.)

vieši neizkopa un bieži vien aizmirs, tādējādi atkal pārvēršoties vienas valodas runātājos, un šī ir situācija, kas mums draud arī tagad, lai nu ir parādījusies vēl situācija nr. 3 - kad latviešu bērni ir pārvērtušies tikai mītnes zemes valodas runātājos, arī ģimenē vairs nedzirdot latviešu valodu, bet bieži vien kā pirmo valodu dzirdot kroplotu mītnes zemes valodu.

(Turpinājums sekos)

Lasīts...

(ELJA Informācija 85)

PA DEJAS CEĻU

Eiropas jauniešiem pilnīgi nepazīstams ir Austrālijas latviešu tautas deju kopas izdots žurnāls ofseta tehnikā - PA DEJAS CEĻU. EI red. piesūtīts 1977. g. decembrā izdevums - Nr. 38. Žurnāls tiek regulāri izdots jau vairākus gadus. Kā pats nosaukums norāda, tad žurnāls galvenām kārtām apraksta tautas folkloras - it sevišķi tautas deju jautājumus. Blakus šiem rakstiem lasītājs gūst labu ieskatu vispārējās Austrālijas latviešu jaunatnes aktivitātēs. PDC sācis piešķirties pat politiskiem jautājumiem un neizvairās savās slejās publicēt arī dažu labu latviešu sabiedrības sāpīgu problēmu. Iepriecina labais iekārtojums un latviešu valoda.

(Pirmiespiedums "ELJA Informācija 85", 1978. g. janvārī.)

1. DV nav politiska partija, kuras ideoloģiju norobežo partijas dogmātika.

2. DV biedri var būt dažādu politisku uzskatu personas, ja visu viņu politiskā pārliecība nav pretrunā ar DV organizācijas statūtos noteiktajiem vispārējiem mērķiem, kuru pamatā ir latviešu tautas pašnoteikšanas tiesību izcīnīšana.

3. DV jaunatne nav atsevišķa organizācija sacensībā ar citām latviešu jaunatnes un citām organizācijām trimdā.

4. Kā latviešu jaunatnes kontinentālo apvienību pulciņi, tā baznīcu un neatkarīgi pulciņi, līdzīgi skautiem/gaidām var darboties DV nodaļu paspārnē, vai pat pieslieties DV zemes organizācijai kā patstāvīga kopa vai nodaļa.

5. Dalība DV organizācijā dod jauniešiem tiesības piedalīties nodaļu/apvienību biedru sapulcēs, tikt deleģētiem uz zemju delegātu sapulcēm, tikt ievēlētiem nodaļu/kopu valdēs, zemju valdēs vai DV centrālā valdē uz demokrātisku vēlēšanu pamata.

6. Kontinentu jaunatnes apvienību nospraustā vecuma robeža ieslēdz aktīvu sabiedrisku dalībnieku tālākdarbošanas iespējas pēc 35 gadu vecuma sasniegšanas. Šādu darba lauku latviešu tautas labā dod DV organizācija.

7. DV ir demokrātiska organizācija un lielāks jauniešu skaits nodaļu/apvienību sapulcēs, kā arī delegātu sapulcēs dod iespējas jauniešiem izvest savu gribu, jo viņiem ir daudz atbalstītāju arī starp vecākajiem DV biedriem.

8. Ir saprotami, ka jaunieši kautrējas runāt pretīm vecākajiem biedriem, bet lai organizāciju arvien atjaunotu un dotu tai jaunas idejas, šāda pretrunāšana ir ne vien vēlama, bet pat gluži nepieciešama.

Daugavas vanagu centrālās valdes
jaunatnes nozares vadītājs,
Indulis Kažociņš

Latviešu deja

Elza Silīņa

(2. iespiedums, Apgāds Gauja 1977. g.,
\$A 5.50.)

Šīs grāmatas priekšvārdā pati autore 1939. gadā saka, ka nolūks esot „vērst uzmanību uz latviešu dejas metodisku pētīšanu, ierosināt un ieinteresēt citus šai darbā ...”

Autore ir sakopojusi daudz un dažādu interesantu un vēsturisku faktu sekojošās nodaļās:

Kulta dejas
Deja latviešu mītoloģijā
Dzīvnieku dejas latvju tautas dziesmās

Pādes dancināšana

Kāzu dejas

Bēru dejas

Ziemsvētki

Meteņi

Jāņi

Applāvības un talka

Deju pavadījumi un dažas ziņas par latviešu senajiem mūzikas rīkiem.

Šodien, kad tautas deju materiālus centīgi krāj un visādas senas paražas mēģina attēlot uzvedumos, katra grāmatā, katrs raksts par pagātņi un tradīcijām ir neatsverami vērtīgs. Jo gados jaunāki tautas deju vadītāji, jo vairāk viņiem vajaga vēsturisku avotu, un šajā grāmatā var smelties pēc vajadzības, sekojot minētām nodaļām. Šeit gan neatradīs deju aprakstus, tūri patūrei, bet materiālu, kurš palīdzēs izprast latviešu senās dejas nozīmi un jēgu.

Jau toreiz rakstot, 1939. gadā Elza Silīņa saka:

„Mūsu senā deja nav izolēta parādība, bet iekļaujas ka orgāniska sastāvdaļa latviešu gara dzīves veselumā. Tā ir seno dzīves uzskatu un tradīciju lieciniece, gan jau aprakta zem modernās kultūras slāņa ar tā nivelētājiem centieniem.”

Tagad, 40 gadus vēlāk, senā deja ir vel dziļāk aprakta zem moderniem, daudzu svešu tautu un kultūru slāņiem, un būtu vēl steidzīgāk jācenšas to atrakt un celt gaismā.

Elzas Silīņas „Latviešu deja” ir jānovieto plauktā pie latvju dainu sējumiem, novadu tērpju un senču rakstu sējumiem un citām tamlīdzīgām grāmatām - jo šo grāmatu vērtība ar katru gadu pieaug - vecie izdevumi vairs reti kur ir pārkami.

Visi, kuriem interesē pataupīt vērtīgo mantojumu, iedziļināties pagātnē - visi tradīciju mīļotāji, varētu iegādāties sev šo grāmatu un ar viņas palīdzību iepazīstināt jaunatni ar bijušo, ar tautas dvēseli izpaustu dejās un dziesmās.

I.Z.

MĪKLA

P P S I N D E J A N D A L S B J
O P A T B R V A C K U P S R G A
G A L A E I M U M K A J A D I U
A V S J E C I T E D P A J I A T
S U T E M E N R K R Z A E K J R
A J E D U Z U A I I I S D R E A
J S S U A Z M I L Z V I N U D V
E I I L T O G S O I S T O S N I
D R T E L G V P A N N E K T I J
U U I I U U E A N S I I R D T A
N T N V G D T R D G L G E E S S
I S E D A E I I Z U A N P J K T
T N T U G J L S I N D U U A U U
N U I M E A U Z N T N S T A A R
E M R I S N A U S A A L R U L V
V E C P U I S U D E J A A N P I

Paslēpušies ir 21 tautas deju vārdi. Vai Tu vari viņus atrast? (Visas dejas atrodamas „88 dejās”.)

"lielais 'S' "

PRIEVES

Izvilkums no LATVJU ZELTENE

nr. 25 (Alla Zēberga)

Trīcēt trīc, skanēt skan,
Jaunu meitu istabā,
Auž jostīņas, apaudīņas,
Auž baltas villainītes.

Jau no seniem laikiem latviešu dzīvē jostām un prievēm bija liela nozīme. Kā prievē, tā jostas latvieti pavadīja no šūpuļa līdz kapam.

Tās lietāja praktiskā dzīvē un godībās. Ikdienas vajadzībām auda vienkāršas prievē un jostas. Svētku tērpam, godībām un dāvanām - greznākas rakstā un krāsās. Prievītes un jostas prata aust gandrīz visas sievietes. Nepratēju bija maz. Dažos novados auda arī vīrieši. Sevišķi skaistu jostu audējas pieņēma arī pasūtītajumus.

Smagus darbus strādājot sievietes ar jostu vairākkārtīgi nosēja stingri vidukli, lai nasastaipītos. Sēja jostas vienkārši aiz tā iemesla, lai kupli kroatie un smagie brunči nenošvērtos. Jostas piešuva arī pie brunčiem un lika krustiski pāri pleciem. Novados, kur lietāja priekšautus, to galos piešuva prievītes sasiešanai. Sievietēm bija austas un pītas prievē zeķu un kājautu saturēšanai. Svārku apakšas, pieburu un villaiņu malas nobeidza prievēm. Ar prievēm sasēja arī labību maisīņus.

Vīrieši lietāja jostas kažoku, svārku, bikšu un kreklu apsiešanai. Jostas lietāja arī grožiem. Ar prievēm sasēja aitām un teļiem kājas uz tirgu vedot vai aitas cērpot

Seno latviešu kāzu paražās prievēm un jostām bija piešķirta goda vieta. Līgavai un līgavainim bija greznas jostas. To radus un draugus apdāvināja prievēm un jostām. Vedējiem ap cepuri apsēja jostu un aiz tās aizbāza cimdu pāri. Līgavas pūru vedot uz līgavaiņa mājām, zirga krēpes un lokus greznoja krāsainām prievītēm. Pūra tīni pārsēja prievēm vai jostām. Līgavas lopus pušķoja prievēm. Tos piesēja prievēm un jostām pie ratiem. Aitām sasēja kājas ar prievēm un ielika ratos. Tās nedzina. Arī lopu dzinējiem ap pieri apsēja prievi un aiz tās aizbāza cimdu pāri. Kad govīs laida kūti, pāri sliksnim lika prievīti. To saņēma meita, kura otrā rītā pirmā gāja govīs slaukt.

Bērna šūpuļi piekāra ar prievēm vai jostām. Kristībās bērnu ietina autos un apsēja ar prievīti.

Josta un prievīte pavadīja latvieti arī viņa beidzamā braucienā - smilšu kalnā. Mirušo pavadot, ceļa malā sasprauda eglītes un zaros sakāra prievītes. Ar grožiem vai bērnu jostām zārku laida kapā. Un beidzot, pie kapa krusta sēja vienu vai vairākas prievītes, kas kopā ar smilgām un citiem ziediem palika plīvojot pavasara un rudens vējos ...

Jostas un prievē sadalīja pēc piederības, aušanas tehnikas, raksta un krāsām. Sievietes visvairāk lietāja „audenītes” un „ziedainītes” - austas jostas, kā arī „celainītes” - sena aušanas tehnika. Zeķu saturēšanai lietāja pītas un austas prievē. Zeķes sēja ar „aizsainīšiem” vai „lielsaišķiem”.

Vīriešu jostas auda vairāk „celainēs” un pina „mežģenēs”. Grožus auda „celainēs” vai „audenēs”. Lai tie būtu stiprāki - sašuva dubulti. Lielsaišķus lietāja arī jostām tos sašujot 2 - 3 rindās.

Rakstu un krāsu īpatnības atkarājās arī no novada. Tajos izpaudās dažādas simboliskas zīmes. Jostu krāsa atkarājās no pielietāšanas, piemēram, kažoku jostas bija vienmēr sarkanās, līgavaiņa - dzeltenās, bērnu jostas un prievītes pārsvarā tumši zilās.

PSRS jaunā konstitūcija

Varšavā jautā, kāpēc vajadzīga jauna konstitūcija, kad vecā vēl nav stājusies spēkā? Varētu atbildēt, tāpēc, ka nepieciešams apvienot teoriju ar praksi. Ja agrāk cilvēku tiesību pārstāvji varēja pieprasīt 1936. gada pieņemtās konstitūcijas, t. s. „Staļina konstitūcijas”, īstenošanu, un aizstāvēt savu darbību kā konstitucionāli legālu, tad diez vai ar jauno konstitūciju, t. s. „Brežņeva konstitūciju”, to varēs. Balstoties uz veco konstitūciju, bija iespējams norādīt, ka PSRS valdošie orgāni, tāpat kompartija, rīkojās nelegāli un neievēro konstitūciju. Par konstitūcijas ievērošanu un īstenošanu praksē cīnījās arī pastāvošās iekārtas opozicionāri. Viena no viņu galvenajām prasībām bija, lai politiskā prakse piemērotos konstitūcijā ierakstītajām tiesībām - valsts pamatlikumiem.

Jaunajā konstitūcijā ierakstīti daudz jaunu nosacījumu attiecībā uz padomju pilsoņu tiesībām (kā atbilde disidentiem!), konstitucionāli fiksēta partijas diktatūra, un apstiprināta līdz šim nelegāli praktizēta totālā centralizācija. Tātad, pieņemot jauno konstitūciju, tiks oficiāli legalizēta PSRS līdz šim, balstoties uz veco konstitūciju, nelegāli piekoptā politiskā prakse. Varētu teikt, ka jaunā konstitūcija nav liekulīga, kāda bija vecā, bet, no valsts tiesiskā viedokļa raugoties, jaunā konstitūcija var kļūt par iespaidīgu ieroci sekmīgai PSRS sabiedrības demokratizēšanas procesa apspiešanai.

No 173 konstitūcijā ierakstītajiem pantiem, 35 panti (33. līdz 68. pants) veltīti padomju pilsoņu tiesībām un pienākumiem. Skaidrības labad citēsim vismaz vienu pantu visā pilnībā, lai mums būtu iespējams konkrēti salīdzināt tā šķietamo ārējā noformējuma spožumu ar tā reālo nozīmi praksē. PSRS jaunās konstitūcijas 34. pants skan šādi:

„PSRS pilsoņi ir vienlīdzīgi likuma priekšā neatkarīgi no izcelsmes, sociālā un mantiskā stāvokļa, nacionālās piederības un rases, dzimuma,

izglītības, valodas, attieksmes pret reliģiju, nodarbošanās veida un rakstura, dzīves vietas un citiem apstākļiem.

„PSRS pilsoņu tiesību vienlīdzība nodrošināta visās ekonomiskās, politiskās, sociālās un kultūras dzīves sfērās.”

Par šo pantu sevišķi atzinīgi izteicās, Florefas semināra jauniešiem pazīstamais, Laimonis Zakss, avīzē „Dzimtenes Balss”. Jānorāda, ka „vienlīdzības likumā” izlaists termins *politiskā pārliecība*. Tas praksē nozīmē tikai to, ka katrs, kurš nedomā gluži tāpat kā kompartija to nosaka, tiesas priekšā ir legāli diskriminējams. PSRS iekārta viss sākās un beidzās ar politiku.

39. pantā teikts, ka pilsoņi nedrīkst izmantot savas tiesības un brīvības pretēji sabiedrības un valsts interesēm un citu pilsoņu tiesībām. Tā kā 6. pantā teikts, ka Padomju Savienības komunistiskā partija ir sabiedrības vadošais un virzošais spēks, politiskās sistēmas, valsts un sabiedrisko organizāciju kodols, tad nav šaubu, kā interpretējamas sabiedrības, valsts, un citu pilsoņu intereses. To nosaka vienīgi kompartija, par kuru tautai nav nekādas kontroles. Tautai nav nekādas iespējas ievēlēt, nedz „izvēlēt”. (No vairāk kā 250 milj. iedzīvotājiem PSRS, mazāk kā 16 milj. sastāv partijā!)

46. pantā ir teikts, ka padomju pilsoņiem dotas tiesības izmantot kultūras sasniegumus, „padarot visiem pieejamas savas zemes un pasaules kultūras vērtības, kas atrodās valsts un sabiedriskos fondos” (pasvītrojums mans). Tātad, nav iespējama privāta literatūras izmaiņa, brīva informācijas plūsma, utt. Padomju pilsonim būs lasīt tikai to no ārzemēm, ko viņam piedāvā valsts, resp. partija.

47. pantā padomju pilsoņiem garantētas zinātniskas, tehniskas un mākslinieciskas jaunrades brīvība, bet tikai „atbilstoši komūnisma celtniecības mērķiem”. Tāds pats nosacījums 51. pantā par tiesībām apvienoties sabiedriskās organizācijās. Attiecībā uz vārda, preses, sapulču, mītiņu, ie-

las gājienu un demonstrāciju brīvību tiesībām, 50. pants nosaka, ka tās tiek tikai garantētas atbilstoši darbaļaužu interesēm un sociālistiskās iekārtas nostiprināšanas nolūkā. Ja „darbaļaužu intereses” vēl stiepjams jēdziens, tad sociēkārtas nostiprināšana izprotama jau daudz tiešāk un konkrētāk.

Dažas tiesības jaunajā konstitūcijā paplašinātas - tās nebija pieminētas vecajā konstitūcijā. Tagad konstitūcijā garantētas tiesības uz dzīvokli (44. pants), un veselības aprūpi (42. pants), bet ņemot vērā katastrofālo stāvokli šais sektoros, tad šīm paplašinātajām tiesībām vairāk teorētisks, nekā praktisks nolūks. Sastopama arī tāda kuriozitāte, kā pilsoņu atpūtas tiesību garantēšana (tas valsts kapitālisms laikam baigais izsūcējs!) un 41 stundu noteikta darba nedēļa strādniekiem un kalpotājiem. (Kruščovs 1961. gača partijas programmā solīja 30 stundas!) Darba nedēļas stundu skaitu būs iespējams nākotnē samazināt vairs vienīgi grozot valsts pamatlikumu. Demokrātijās to iespējams izdarīt ar vienkāršu parlamenta vairākumu.

Padomju pilsoņiem nebūt nav vienīgi jā rūpējas par savām tiesībām. Tiem aktīvi jāizpilda arī iespaidīga pienākumu virkne. Pretējā gadījumā tiem liegts baudīt konstitūcijā garantētās tiesības, kā tas nosacīts 59. pantā. Izklausās neticāmi, bet padomju pilsonis nogrēkojas pret konstitūciju, ja tas kārtīgi nestrādā un „stingri neievēro ražošanas disciplīnu” (61. pants). 62. pantā padomju pilsonim uzlikts par pienākumu sargāt Padomju valsts intereses, veicināt tās varenību un autoritātes nostiprināšanu. Tas nozīmē arī, ka nevar būt runa par republiku izstāšanos no Padomju Savienības (tāda tiesība noteikta 71. pantā), jo tāds solis mazinātu PSRS varenību un autoritāti. (Starp citu, atsevišķo republiku tiesības pašām uz saviem bruņotiem spēkiem jaunajā konstitūcijā atceltas.)

Pēc 66. panta iespējams sodīt visus tos vecākus, kuru bērni izauguši par alkoholiķiem - plēguriem, noziedzniekiem, slaistiem un blēžiem. Viņi

nav spējuši savas atvases izaudzināt sabiedriski derīgam darbam, par sociālistiskās sabiedrības cienīgiem pilsoņiem. Tā kā viņi nav pildījuši savus pienākumus, tad viņiem pēc 59. panta iespējams atņemt padomju pilsoņa tiesības. Maz tomēr domājams, ka varas iestādes šo iespēju izmantos iepriekš minētajos gadījumos. Drīzāk šo pantu izmantos iepretīm tiem vecākiem, kuru bērni kļuvuši par kompartijai nepatīkamām personām.

Interesanti vēl atzīmēt, ka arodbiedrības nav ieguvušas augstāku politisku stāžu iepretīm daudzām sabiedriskām organizācijām, kādu nav mazums Padomju Savienībā, piem., komjaunatne, kooperācija, utt, (skat. 7. pantu). Arodbiedrības, potenciāls partijas sāncensis, ir konstitūcijā padarītas par vēl nenozīmīgākām institūcijām, kā tas bijis praksē līdz šim. Streika tiesības, protams, nav pieminētas ne ar pusplēstu vārdu.

Jaunā Padomju Savienības konstitūcija nozīmē, ka katrai atsevišķai republikai būs sava jaunā republikas konstitūcija. Pašreiz Latvijā darbojās jaunās konstitūcijas komisija, kuru vada Latvijas kompartijas pirmais sekretārs A. Voss. Tā kā republikas konstitūcijai jāatbilst Padomju Savienības konstitūcijai, kā tas ir noteikts 75. pantā, tad nevaram sagaidīt nekādas „republikas īpatnības” Latvijas jaunajā konstitūcijā. 75. pants arī nosaka, ka republikas valsts varai paliek pāri tās tiesības, kuras nav uzskaitītas PSRS konstitūcijas 72. pantā. Tur minēts viss tas, kas lielākā vai mazākā mērā attiecināms uz „varas” jēdzienu.

Rodās jautājums, ko jaunā konstitūcija nozīmēs tiem demokrātiskās opozīcijas virzieniem, kas līdz šim balstījuši savu darbību uz vecās konstitūcijas likumības ievērošanu praksē? Vai tie turpinās līdzšinējo līniju, par spīti klātpienākušajiem ierobežojumiem cilvēku tiesību jautājumos, arī jaunajai konstitūcijai stājoties spēkā? Otrā iespēja būtu jauno konstitūciju noraidīt, uzrādot daudzās pretrunas ar Apvienoto Nāciju Cilvēku tiesību deklarāciju, un neskaitāmām cilvēku tiesību starptautiskajām konven-

cijām, kuras ar tik lielu pompu parakstījusi arī PSRS. Vai sagaidāma jauna politiska programma, kā to nesen laikrakstā "Washington Post" jau ieteica Andrejs Amalriks?

Neapšaubāmi, Florefā pieņemto priekšlikumu par „Latvijas Nacionālās Atbrīvošanas Programmas” projektu pašreizējā situācijā jāpārstrādā. Jāievēro arī, ka līdz ar jaunās konstitūcijas projekta izsludināšanu (saprotais, ka šis notikums izbazūnēts par pasaulvēsturisku notikumu) gandrīz visi opozicionāri, piem., Helsinku komiteju locekļi Maskavā, Ukrainā, Lietuvā, apklusināti ar ievietošanu cietumos vai izraidīšanu no PSRS. Tas

noticis par spīti Belgrādes konferencī, kas tagad revidēs Helsinku nobeiguma akta principu īstenošanu praksē. Šķiet, ka kompartija zem Brežņeva, sargādama savu monopolistisko varas pozīciju, pakāpeniski apspiež jebkuru mazāko politiski evolūcionārās attīstības iespēju meklējumu dažādos PSRS sabiedrības noslāņojumos. Tā šķiet ļoti raksturīga un atbaidoša iezīme „Oktobra revolūcijas” (lasi komunistu apvērsuma) 60. jubilejas gadā.

Atis Lejiņš

(no ELJA Informācija 84, 1977. g. novembrī.)

Naktsmāju tīkls

ELJA centrālā valde iecerējusi atjaunot pirms gadiem tik populāro *NAKTSMĀJU TĪKLU* un publicēt to atsevišķā kabatas formāta izdevumā 1978. vai 1979. gadā. *NMT* sastādīšana un citi ar šo projektu saistītie organizatoriskās dabas jautājumi uzdoti ELJA centrālās valdes locekļiem Dzintra Grīnbergam Anglijā. EI redakcija saņēmusi no Dzintras sekojošu uzsaukumu:

„Latviešu jaunieši trimdā ir kļuvuši par „internacionālu klaidoni”. Katru gadu tūkstošiem latviešu jaunieši ceļo pa pasauli, robežas tiem neeksistē. Ir patīkami, viesojoties kādā svešā zemē - svešā pilsētā, iepazīties ar tur mītošiem latviešiem, sadraudzēties, apmainīties domām dažādos jautājumos un sajūst tik daudz cildināto latviešu viesmīlību. Nevienā hotelī, nevienā patversmē, nevienā parkā un patiltē Tu nejutīsies tik labi, kā savu tautiešu vidū - viņu paspārnē. Tādā veidā Tu ietaupīsi arī reizē prāvus naudas līdzekļus un varēsi atļauties tos izmantot kāda latviešu pasākuma veicināšanā. Atver savu namu latviešu jauniešiem - ceļiniekam, kurš noguris, bet sirdī mūdris un valodā asprātīgs iegriezīsies pie Tevis, lai gūtu fizisku atpūtu un garīgu velādzi Tavā sabiedrībā. Atgriezies savās mājās, viņš Tevi augsti teiks un

slavēs saviem radiem, draugiem un paziņām. Lai nepaliktu latvietībai parādnieks, viņš sekos Tavai priekšzīmei un atvērs arī savas vai savu vecāku mājas vārtus citiem, viņam līdzīgiem tautas brāļiem un māsām. Tas prieks un mīlība zels neredzēti krāšņos ziedos - latviskais viesmīlības gars pārņems visu pasauli un līdzēs mums sekmiņīgi sparoties pretim tam nešķīstam asimilācijas velnam.

„Neesi kautrīgs un miesās kūtrs! Raksti man vēl šodien un paziņo sekojošus man nepieciešamos datus:

- vārds, uzvārds
- adrese, telefona numurs
- cik zēnus un meitenes esi ar mieru izguldīt
- vai Tev zināmas kādas lētas pārnakšpošanas vietas Tavā pilsētā, adrese
- kurā vietā un kādos laikos Tavā pilsētā iespējas tikties ar citiem latviešu jauniešiem

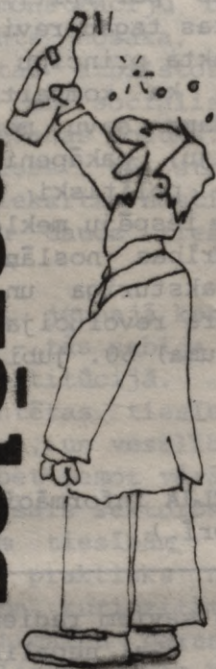
„Priecāšos par Tavu vēstuli un sniegto informāciju - sirsnīgs paldies jau iepriekš! Raksti man uz sekojošo adresi:

Dzintra Grīnberga
2 Whetley Grove,
Bradford, West Yorkshire,
BD8 9ED, England.

Dzintra Grīnberga
ELJA valdes locekle”

(no ELJA Informācija 84, 1977. g. novembrī)

nezāles

Jadvīga Svirska

"Nē, nē, nē, mēs tā nedarijām, mūs laikos tā nebija!" ir ievads gan drīz katrām pārrunām par mūsu šodienas dzīves problēmām, pārcilājot tās, gan no labās, gan kreisās puses... sevišķi kreisās. Tomēr metot skatu atpakaļ, jāatzīstās, ka tās pašas problēmas un nebūšanas, kas ir šodien, bija arī "mūs laikos" un pat tālu atpakaļ pirms "mūs laikiem". Pat mūsu senču zeltainajās labības druvās auga, kuploja un reizēm koši ziedēja tās pašas nezāles, ar kurām arī mūsu sencis nesaudzīgi un nepārtraukti cīnījās, aicinot palīgā gan mīlo Māru, gan

Jānīti, Dieva dēlu,
Apjāt viņa tīrumus,
Izmīt nātres, izmīt usnes,
Lai aug tīra labība.

Sāksim ar to krāšpāki ziedošo nezāli gan agrāk, gan tagad:

Tur es dzēru, tur man tika
Tai mazajā krodziņā.

Patikšanas un prieka netrūka mūsu senčiem, netrūkst arī mums šodien, gan jauniem, gan veciem, bet reizēm:

Šitā, zēni, dzīvodami,
Nezipā aiziesim,
Šitā savus zābacipus
No kājām nodzērsim!

Divi dienas, trešo nakti
Tai vienā vietipā,
Tai vienā vietipā,
Tai mazajā krodziņā.

Salds bij' alus, balta kanna,
Daiļa pati nesējiņa.

Lūk, tāpēc jau arī tanī laikā, tāpat,
kā šodien un vienmēr:

Jauni puisīši krogā dzēra,
Vakarējo gājumiņu.

un no kroga iznākuši,

Zirgu savu znotu sauca,
Siena kaudzi - līgaviņu.

Tomēr, ar priekiem vien tā lieta
gluži nebeidzās, bija arī sava
"Klapata":

Dzērāj-puisis bēdējās,
Kur būs pēmti līgaviņu?
- Balta puķe ezerā,
Tā dzērāja līgaviņa.

Bet baltā puķe atbildēja:

Labāk ziedu ezerā,
Ne dzērāja rociņā;
Ezerā ir silts ūdens,
Posta dzīve dzērājam.

Nu, tad -

Pūsti, puķe, ezerā,
Lai dzer dzērājs krodziņā!

Kurzemniece man solīja
Sav' meitiņu - malējiņu;

bet

Solīt sola, bet nedeva,
Teic man lielu dzērājiņu;
Teic man lielu dzērājiņu,
Kumeliņa skrējējiņu.

Atkal tikai izrunāts,

Kuru krogu es izdzēru,
Kam noskrēju kumeliņu?
Visi krogi alus pilni,
Vēl man savis kumeliņš.

Protams, bija arī citi, pat jau
iepriekš paredzēti negadījumi, bet ar
cerīgākām beigām:

Kā es teicu, tā notika,
Lielam krogus dzērājam:
Zirgs noskrēja meža ceļu,
Zars norāva cepurīti;
Ne zināju zirgu ķert,
Ne ķert savu cepurīti.
Labāk ķersu cepurīti,
Gan panākšu kumeliņu.
Gan panākšu kumeliņu
Tautu meitas laidarā.

Acīmredzot, kumeliņam bija labi zinā-
mas jājējiņa gaitas. Ne velti viņš
bija puisa lepnums un gods, kas viņu
iznesa pat cauri deviņi zobentiņi.
Bieži vien pateicoties kumeliņam, zel-
tenīte savāca arī jājējiņu. Protams,
tad vēl „A. A.” nedarbojās un viņai
bija jāiztieks ar pašas padomiņu, ko
saņēma senču mantojumā no agrākām
audzēm:

Ai, meitiņa - mātes meita,
Valdi savu dzērājiņu;
Sit plikīti - mācīdama,
Dod mutītes - mīlēdama.

Ļoti moderna psiholoģiska pieeja, ko
sirsnīgi ieteic šodienas „trakajos”
laikos, ka ļaunums nav apkarojams
tikai ar sodu vien, bet gan ar mīle-
stību un iecietību. Jācer, ka reizēm
laimējās ...

Velti mēs, balstoties uz senču
tikumiem, lielāmies, ka „mūslaikos”
žagari bija labākais līdzeklis audzi-
nāšanā. Pie ābeles rīkstes griezt
sūtīja tikai svešā māte, vai pamāte.
Žagari un koki bija iecienīti tikai
kungu rijas kūlējiem, lai pazemībā
kungam, noliekt klausīnieka muguru.

Bija savas nedienas arī meitiņām-
māsiņām:

Tautas jāja, zeme rīb;
Es gulēju dienas vidū.
Man galviņa nesukāta,
Neslaucīta istabiņa.
- Trīs māsiņas, brāļu sievas,
Slēpiet manu lielu kaunu -
Viena manu galvu glauda,
Otra slauka istabiņu;
Tā trešā iztecēja
Svešu ļaužu uzkavēt.

Steidz vaicāt precinieki:
Ko dar pati brāļu māsa?
Vai tā šuva, vai rakstīja,
Vai rozēm zarus loka?
- Pati savu vainadziņu
Trīskārt daiļu darināja:
Zīlītēm, lentītēm,
Sidrabiņa lapiņām. -

Kas par smalki izstrādātu un labi sa-
skaņotu ātrās palīdzības vienību! Pat
mūsdienu arodbiedrības to nebūtu varē-
jušas labāk noorganizēt. Cik labi,
ka tanī laikā nebija paaudžu plaisas!

Lai gan

Vārpsta skrēja pie gultiņas,
Vērpēju modināt;
Jau otrā nedēļiņa,
Vēl pirmā kodeliņa.

Tomēr

Skandama vien staigāju
Baltajos bāliņos;
Skan zīlītes, skankrellītes,
Skan vizuļu vainadziņš.

un

Es mācēju danci vest,
Likumību likumiem,
Audekliņa nemacēju,
Tas tecēja čokurā.

bet

Man māmiņa noaudusi
Dancojamo lindraciņu;
Zīdu, zeltu apmetusi,
Sidrabiņu ieaudusi.

lai tad

Citas meitas pūru loka,
Es pa gultu vārtījos;
Citām meitām tautas nāca,
Es pa priekšu grozījos;
Man pirmajai gadījās
Patīkams tēva dēls.
- Precē mani, precē mani,
Būšu laba saiminiece,
Citas meitas šādas, tādas,
Man nav vainas itnekādas;
Pa trīs gadi cimdu pāri
Kā margot nomargoju. -

Vai, meitiņa, vai, meitiņa,
Tev jāiet čigānos;
Ne tu māki cimdu rakstu,
Ne trīnīša audekliņa!

Tas neko nelīdzēja, arī tad jau
bija vērtību pārvērtēšana.

Visi sacīs, visi sacīs,
Mana sieva laiska;
Lai ir laiska, ka tik skaista,
Ka tik mīlēt varu!

Bija arī citi brīdinājumi:

Ko tev līdz skaista sieva,
Ja nav gudra padomiņa;
Padomiņš zirgu jāja,
Greznums tek kājiņām.

un

Ko jūs abi darīsiet,
Tādi jauni sagājuši;
Ne tu māki vērpsti, aust,
Ne tu māki art, ecēt.

Bet mūsu senais jauniešs prata
cienīt mantu, ko „kodes un rūsa nemai-
tā” ... un nepalika bez padomiņa, no-
nākot strupceļā:

Sēsīm cūku rakumos,
Augs maizīte griezdamās!

Lasītāju vēstules

PDC redakcijai!

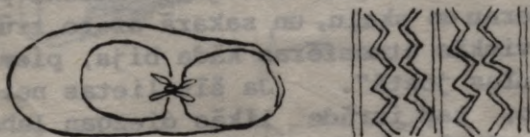
Parastie sludinājumi skan: "Nopietnā nolūkā meklēju mūža draugu ..."

Es sāksu šoreiz -

Nopietnā nolūkā meklēju vienu melnu, labās kājas kurpi un baltu zeķi!

Kautkur Austrālijā ir viena tautu meita, kura kopš KD Melburnā nav izpakojusi savu koferi jeb pamatīgi apskatījusi ko pārveda mājā! Ja viņa to būtu izdarījusi, tad zinātu, ka viņai labā un kreisā kurpe (un zeķe!) nav vienādas.

Šeit Sidnejā ir viena meitene ar svešo, melno, labās kājas kurpi, apm. 6 - 7 numura, un balto, smalkā diegā adīto zeķi ar rādīto musturi.

Lūdzu visas meitenes, kuras piedalījās KD un ģērbās zem Myer Bowl skatuves, apskatīt savus apavus un zeķes - viena būs priecīga iemainīt, jo patreiz divām ir nevienādi apavi, jeb jādejo ar vienu basu kāju!

Vientuļā kurpe un zeķe ir pie manis -

I. Zvirbulis
20 Kurrajong St
PENNANT HILLS, NSW 2120
Tel. 84-6242.

PDC redakcijai!

Varam priecāties, ka beidzamā laikā tik daudz tiek rakstīts par mūsu tautas tērpiem, bet ko līdz rakstīt par to dažādību, izšuvumu un rotu greznumu un mūsu senču čaklumu tos gatavojot, ja patreizējā tieksme ir uzstāties vienādos tērpos? Tā kā nav daudz tērpu, kas trimdas apstākļos viegli gatavojami, tad tas nozīmē, ka mūsu bērni pazīs tikai apmēram 8 līdz 12 novadu tautas tērpus. Vēl lielāks grēks ir tas, ka daudzi no šiem tērpiem tiek stilizēti un vienkāršoti, jo pieņem, ka skatītāji no tālienes neredzēs vai visi izšuvumi un rotas ir pareizi. Piedevām mēs tos gatavojam piemērojoties Austrālijas klimatam, kā arī pievienojot cita laikmeta detaļas, lai ietekmētu skatītājus.

Daži vadītāji izmanto vienādus tautas tērpus, lai apžilbinātu skatītājus, tādā veidā aplēpjot kļūdas un nesagatavotās dejas, kas viņiem arī izdodās. Pārrunājot kādu uzvedumu ar filmu kluba dalībniekiem, izrādījās, ka pa uzveduma laiku viņi bija ievērojuši galvenokārt vienādos tērpus un uzveduma raitumu. Tikai vēlāk, kad bija jāsaprot mūzika ar filmu, tas izrādījās ļoti grūti izdarāms, „jo daži dejoja polku, citi palēcieni, neievērojot ritmu.”

Katrā uzvedumā tagad redzam dejas, kas ļauj uzlaist uz skatuves baru, neraizējoties par atsevišķo dejotāju spējām. Šīs dejas skatītāju apžilbina ar tempu, ātrajiem galopa un palēciena soļiem un vienkrāsas tērpiem. Varētu domāt, ka dejotāji polku nemāk, jeb vadītāji ir par slinkiem šo grūtāko soli iemācīt. Jeb varbūt viņi ir ar mieru no šī tradicionālā soļa atteikties publikas aplausu labā? Kā lai jauni dejotāji iemācās polku un vēl lēnāko trīssoli, ja viņiem visu gadu māca straujas dejas ar iepriekš minētajiem soļiem?

Sākotnēji šādi grēkoja tikai nedaudzas kopas, bet ar katru uzvedumu šī kaite pielīp arvien vairāk grupām. Un tas jau arī ir saprotams: kas neaturās līdzī pārējiem, zaudē publikas atsaucību un riskē ar dejotāju neapmierinātību, kā tas notika ar uzvedumu, kurā izmantoja tradicionālākas dejas.

Tomēr jāuzmanās, lai mēģinājums apmierināt deļotājus un publiku neaizietu par tālu. Jo vairāk uzvedumus radīsim, jo vairāk būs nepieciešamas jaunas dejas. Līdz ar to radīsies interesantākas choreogrāfijas par patreiz deļojamām. Varam būt diezgan pārliecināti, ka tik krasa pārmaiņa, kā tā patreiz notiek Latvijā, šeit nenotiks. Bažas rada apstākļi, ka trimdā notiekošā lēnā pārmaiņa varētu būt bīstamāka, jo sava pakāpeniskuma dēļ to nemanām.

G. Vagare

PDC redakcijai!

Tā nu beidzot Kultūras dienas aizvadītas un arī lielais tautas deļu uzvedums redzēts. Atsauksmes par to mūsu avīzē ļoti labas - viss bijis tik jauki un skaisti ...

Bet vai tad tiešām tā bija? Vai tad tiešām vajadzētu tikai visām grupām un to vadītājiem medu smērēt uz lūpām un lai tie atdusās uz lauriem un nākošajā uzvedumā necenšās rādīt ko labāku?

Pēdējā uzveduma daļa jau bija diezgan labi izdevusies, nav ko sūdzēties, bet kāds bija vispārējs iespaids un ko teica skatītāji?

Es nu tagad pastāstīšu savus iespaidus un arī aizmugures sēdētāju iespaidus, jo labi varēju dzirdēt ko tie pārrunāja, un viņu domas man izlikās pareizas.

Pirmkārt - dekorācijas bija dikti bālas un trūcīgas. Kad prasīju paziņām ko tie domā par dekorācijām, tad tie izbrīnējušies prasīja vai tad tādas vispār esot bijušas. Viņi neesot tādas redzējuši - skatuve bijusi tukša ...

Un tad mūzika! Tas "go-go" orķestris no sākuma bija tik skaļš, ka dziedātājus nemaz nevarēja dzirdēt. Vēlāk laikam kāds viņiem aizrādīja un tad palika drusku klusāks. Orķestra sastāvā bija elektriskas ērģeles, ģitāres un bungas - tās visu laiku dārdināja cik vien skaļi var, un traucēja dzirdēt melodiju.

Pašā sākumā uz skatuves uznāca liels deļotāju mudžekļis un lēkāja ripķī bez kādas jēgas. (Tā vismaz tas izskatījās no tuvuma skatoties.)

Otrajā daļā mūzika bija klusāka, deļošanā jau bija kautkāda jēga un dažas deļu grupas izcēlās ar skaistajiem tērpiem un ļoti labo, profesionālo deļošanu. Dažas grupas atkal izcēlās ar tieši pretējo ...

Vienai labajai grupai gan gribu minēt tādu kļūdu, ka sievietēm bija 12. gadu simteņa tērps bet vīriešiem 18. gadu simteņa uzvalks. Kas gan ir vainas vīriešu 12. gadu simteņa tērpiem? Tie ir daudz skaistāki un labāk piestāvētu pie meiteņu stila.

Tā nu tālāk deļošana veicās labi, tikai vecie ļaudis gan bija iztaisīti pārāk veci un knapi kustējās, bet tā nebija viņu vaina; viņiem tādas deļas bija izvēlētas, lai gan skaidri zinu, ka viņi nemaz tik veci nav un varētu uzdeļot daudz ātrāk un brašāk.

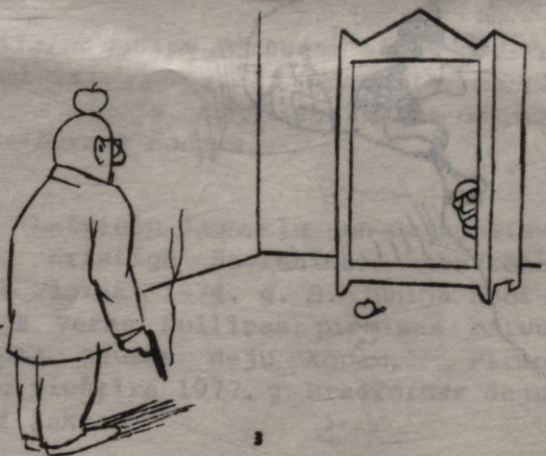
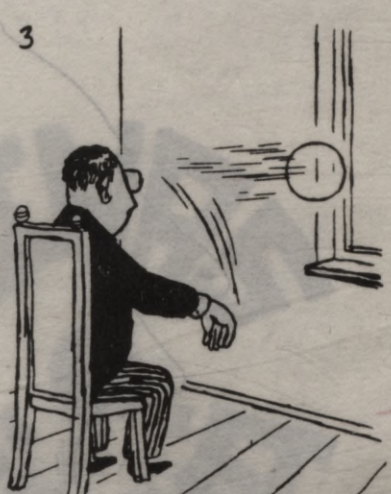
Tad nāca ķekatnieki un tur nu gan ar labu izdomu un kostīmu pagatavošanas prasmi nevarēja lielīties. Tie bija pārāk moderni un modernā veidā pagatavoti. Ragana laikam bija gribējusi parādīt savas skaistās kājas un sakarā ar to bija izģērbusies kā kāda meitene no amerikāņu "show-girls" rindām jeb arī cigarešu pardeļēja naktsklubā. Ja jau nu gribēja parādīt skaistās kājiņas, tad varēja to darīt pēc izrādes.

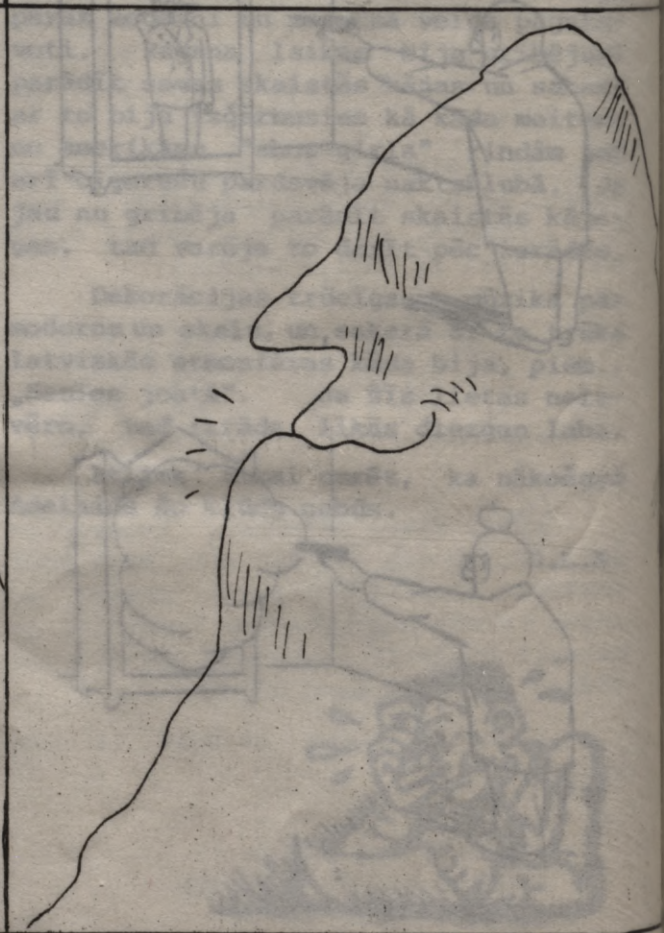
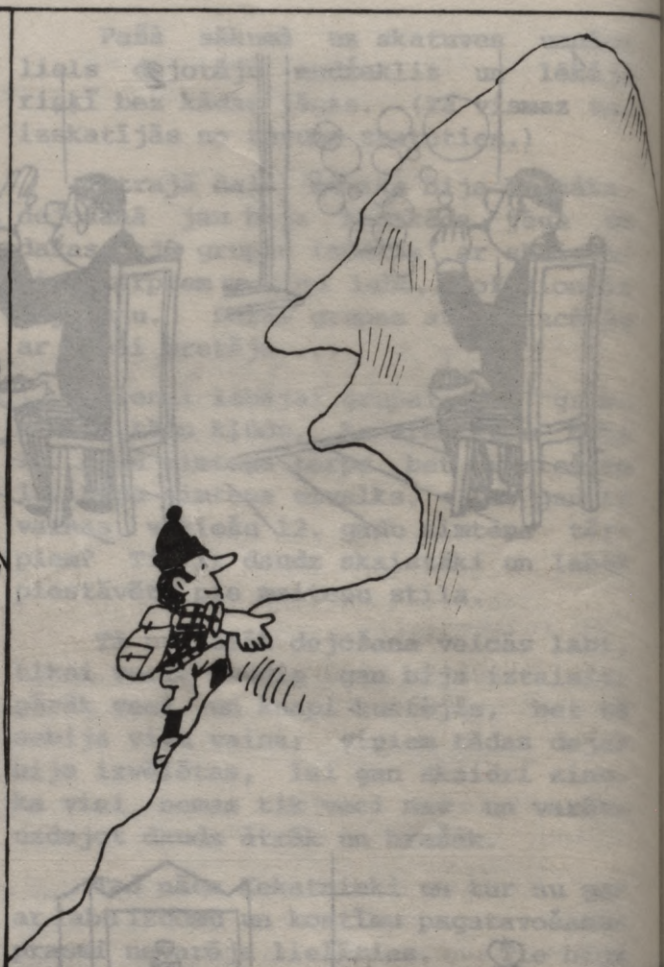
Dekorācijas trūcīgas, mūzika par modernu un skaļu, un sakarā ar to trūka latviskā atmosfēras kāda bija, piem., „Saulis jostā”. Ja šīs lietas neievēro, tad izrāde likās diezgan laba.

Atliek tikai cerēt, ka nākošgad Adelaidē šo kļūdu nebūs.

D.L.K.

Sprigulītis piedalījās etniskā koncertā Kanberas mūzikas skolas telpās sestdien 4. martā. Dejoja 24 kopas dalībnieki izpildot Skaidrītes Darius Līdznāšanas/Mičošanas uzvedumu.

Austrālijas latvieti (1978. g. 3. martā) lasīts, ka: „Brisbenas latviešu tautas deju kopa Senatne sev ievēlējusi valdi šādā sastāvā: priekšnieks A. Strads, sekretāre I. Gertnere, kasiere L. Lodiņa, valdes locekļi E. Kļaviņš, R. Bērzkalne, J. Kazubērns un D. Milne.”

Sprigulītis atzīmēs savu 25 gadu jubileju ar svētku aktu sestdien 29. aprīlī plkst. 15.00 Lainemas ģimnāzijas zālē. Bez Sprigulīšiem ar priekšnesumiem piedalīsies viesi no Sidnejas, deju kopas Jautrais pāris un Rota un dziedātāji Ziemeļu balss Andra Ruņģa vadībā un Namejs Imanta Līča vadībā. Vakarā sekos balle Lietuviešu klubā.

Rota dejoja Bērnu svētkos svētdien 5. martā Straumēnos un Daugavas Vanagu Leģiona vakarā sestdien 11. martā Latviešu namā.

Sietlas ASV meiteņu vokālais kvintets STABURADZE viesosies Austrālijā š. g. jūnijā un jūlijā. Turneju organizē Melburnas gaidas. Izrādes paredzētas Melburnā, Adelaidē un Sidnejā.

Sprigulītis un Jautrais pāris ir atkal ielūgti piedalīties Shell Folkloric festivālā š. g. 4. un 5. jūnijā, Sidnejas Operas namā. Šogad esot 4 programmas (2 Koncertzālē, 2 Recording Hall) un piedaloties pavisam 70 kopas.

Melburniete Baiba Muzikante ieguva 1. vietu ELJA zolītes turnirā, kas notika 1977. g. no 3. - 8. augustam.

Katra mēneša 3. nedēļas ceturtdienas vakarā Minsterē latviešu jaunieši saticas internacionālā studentu centrā "Die Brücke", Wilmergasse 16.

LSDSP AK ziņo, ka plānotās kultūras dienas Izraēlā š. g. Lieldienās atceltas uz nenoteiktu laiku "trimdas latviešu lielās sabiedriskās rosības 1978. g. vasarā" dēļ.

LJAA pārstāves amatu Pertā uzpēmusies Brigita Pluce, 19 Victoria St, Mosman Park, W.A. 6012.

6. Baltiešu jaunatnes seminārs notiks 15. aprīlī Melburnas Igaupu namā.

Pieteikšanās IV VLJK (kas notiks no 3. - 8. jūlijam Viljemstaunā pie Bostonas) jāizdara līdz 10. maijam. Dalības maksa VLJK ir \$ASV100. Piesakoties jāiemaksā \$ASV50. Tiem, kuri ieradīsies VLJK bez iepriekšējas pieteikšanās, dalības maksa būs \$ASV115. Pieteikšanās anketas var pieprasīt pie LJAA nodaļu priekšsēžiem un pārstāvjiem, kā arī pie deju kopu vadītājiem visās pilsētās.

Pēc ilgiem gadiem Melburnā atkal notika Starpkursi. Tos 17., 18. un 19. martā Vanagos rīkoja LJAA Izglītības nozare un Melburnas nodaļa.

JKS (Latviešu Jaunekļu un Jauno Sieviešu Kristīgā Savienība) centrālā valde Vācijā 1974. g. 8. jūnijā nodibināja Veras Rullīpas piemiņas balvu Eiropas tautas deju kopām. Pirmo balvu piešķīra 1977. g. Bradfordas deju kopai Sakta.

Skats uz dzīvi

Tautas deju mēģinājumā Džemisona centra mazajā zālītē bija kā spiestuvē. Lielākajā kopdejā telpā kautkādi varēja saspiest 120 dejtājus, bet dažiem Kanberas Sprigulīša dalībniekiem vajadzēja palikt ārpusē, kas nozīmēja, ka viņi nevrēja dejojot arī tautas deju uzvedumā. Bet ciemiņiem jādod priekšroka. Tautas deju kārtotāja Skaidrite Dariusa brīdināja: «Skatītāju vidū būs daudzi augsti kungi, tādēļ ja nākošajā mēģinājumā kāds nemācēs dejas, tad — ārā. Kultūras dienas nav vieta, kur mācīties.»

Tautas deju uzvedumā neredzēju nevienu kļūdu, bet neredzēju arī daudz augstu kungu. Kopkora koncertā starp Māru un Arni Siks-nām gan redzēju sēdam Austrālijas galvaspilsētas teritorijas senatoru Džonu Naitu ar dzīves biedri.

AUSTRĀLIJAS LATVIETIS

Piektdien, 1977. gada 28. janvāri

«... Tautas deju kārtotāja Skaidrite Dariusa brīdināja: «Skatītāju vidū būs daudzi augsti kungi, tādēļ, ja nākošajā mēģinājumā kāds nemācēs dejojot, tad — ārā.»

«Austrālijas Latvietis»,
1977. g. 23. janvāri

Vai nu pārmērīga iztapšana kungiem, vai arī vienkārši terors.

Nr. 2 1977. gads

Atbildes sūtāmas „Dzimtenes Balss” redakcijai.

1. JD

Just a slob and liking it

KALENDĀRS

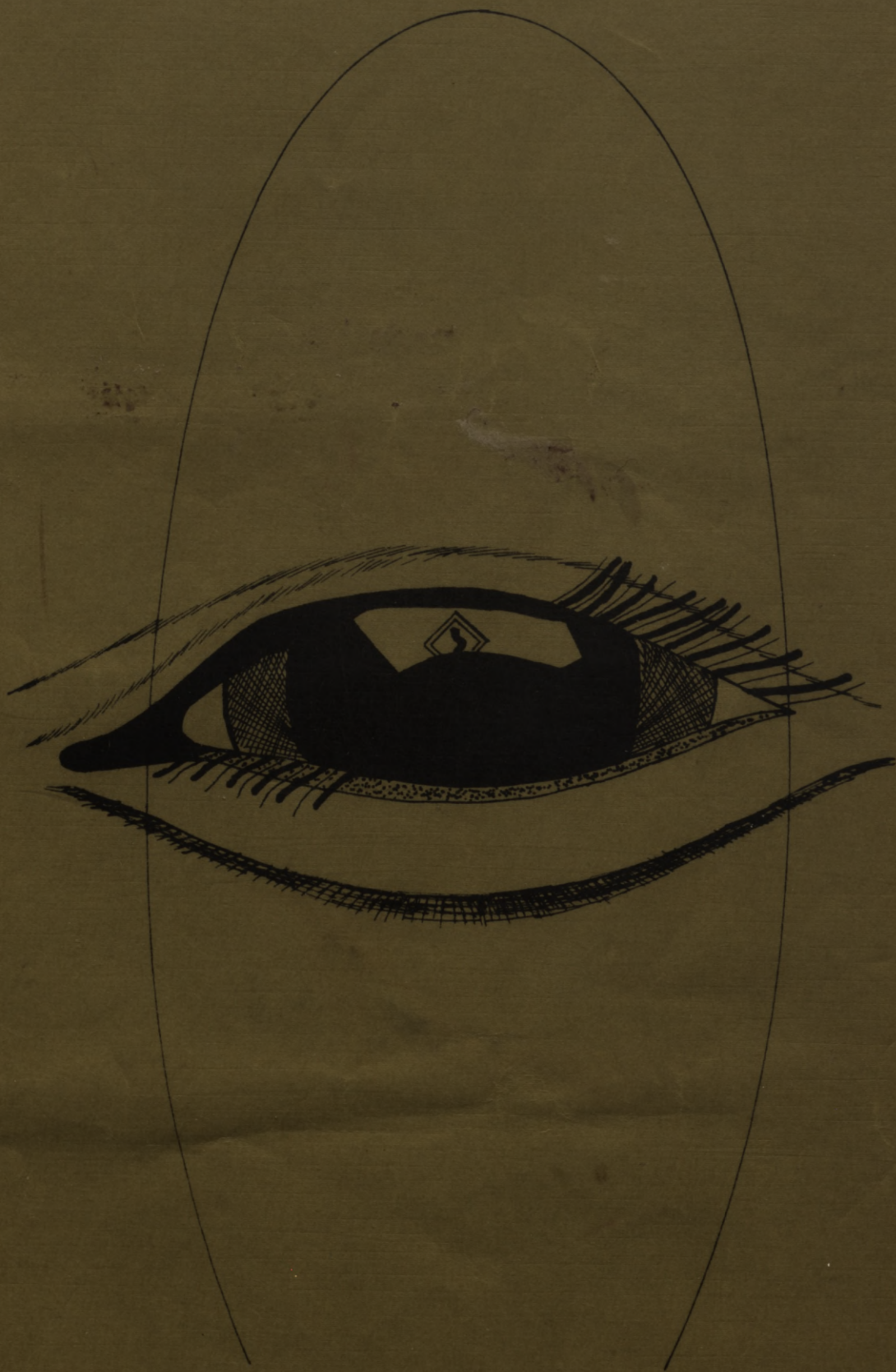
1978. gadā

29. aprīlī	Sprigulīša 25 gadu jubilejas akts un balle, Kanberā.
no 3. - 7. maijam	ELJA's 25. kongress, Raceburgā, Vācijā.
no 18. - 22. maijam	Austrālijas latviešu 17. Jaunatnes dienas, Sidnejā.
21. maijā	LJAA kopsapulce, Sidnejā.
no 10. - 12. jūnijam	Austrālijas latviešu 17. Teātru festivāls, Pertā.
no 30. jūnija - 4. jūlijam	6. Vispārējie ASV Dziesmu svētki, Bostonā.
no 3. - 8. jūlijam	IV Vispasaules latviešu jaunatnes kongress, Viljema koledžā, pie Bostonas.
no 19. jūlija - 15. augustam	Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursi.
no 1. - 15. augustam	ELJA's 3. vasaras kursi, Straumēnos, Anglijā.
25. novembrī	Saules jostas ansambļa „Mārietas dziesma” pirmizrāde, Kanberā.
9. decembrī	Saules jostas ansambļa „Mārietas dziesma” izrāde, Sidnejā.
no 26. - 31. decembrim	Austrālijas latviešu 28. Kultūras dienas, Adelaidē.
31. decembrī	Saules jostas ansambļa „Mārietas dziesma” izrāde, Adelaidē.

1979. gadā

2. janvārī	ALTDK tautas deju seminārs, Adelaidē.
janvārī	Austrālijas latviešu 11. jaunatnes kursi, Adelaidē.
janvārī	Vasaras vidusskola, Adelaidē.
martā	Saules jostas ansambļa „Mārietas dziesma” izrāde, Melburnā.
maijā	Austrālijas latviešu 18. jaunatnes dienas, Adelaidē.
maijā un jūnijā	Saules jostas ansambļa „Mārietas dziesma” izrādes, Amerikā un Kanadā.
19. jūnijā	Saules jostas ansambļa „Mārietas dziesma” izrāde, Gotlandē.
no 19. - 22. jūnijam	Pasaules brīvo latviešu Dziesmu dienas, Gotlandē.
no 26. - 31. decembrim	Austrālijas latviešu 29. Kultūras dienas, Sidnejā.

93 amst.

Martinsons.